

Biologisk mångfald i dammar

Vegetation

Undersökning av 28 nyanlagda dammar hösten 2000

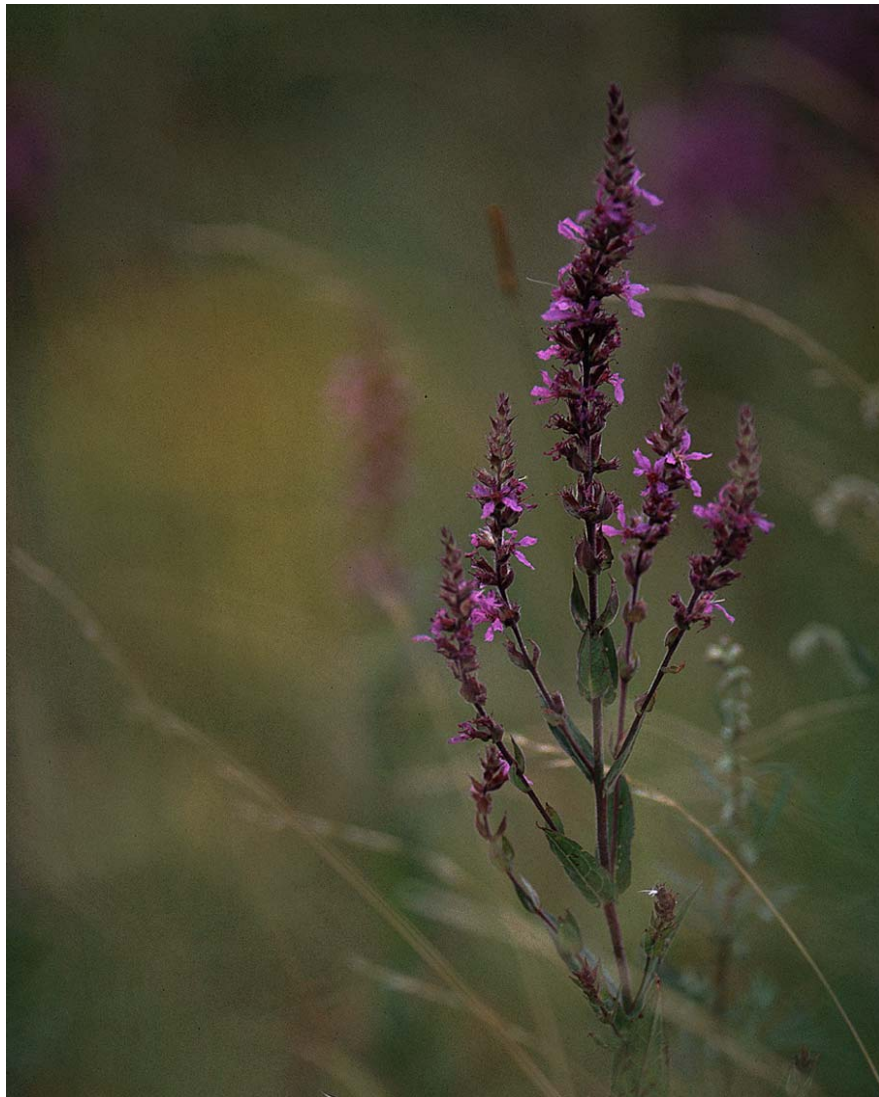

Foto: Johan Hammar

Höje å projektet
&
Kävlingeå-projektet

Ekologgruppen
December 2001

Biologisk mångfald i dammar

Vegetation

Undersökning av 28 nyanlagda dammar hösten 2000

Rapporten är författad av David Reuterskiöld, Ekologgruppen.
Uppdragsgivare: Höje å Vattendragsförbund & Programberedningen för Kävlingeå-projektet.

Omslagsbild: Fackelblomster (*Lythrum salicaria*)

Landskrona i december 2001
EKOLOGGRUPPEN

Ekologgruppen i Landskrona AB
konsult inom natur- och miljövård

ADRESS: Järnvägsgatan 19 b
261 32 Landskrona
TELEFON: 0418-767 50

E-POST: mailbox@ekologgruppen.com
HEMSIDA: www.ekologgruppen.com
TELEFAX: 0418-103 10

Innehållsförteckning

	sidan
Sammanfattning	1
Inledning	2
Undersökningsområdet	3
Undersökta dammar	3
Genomförande	5
Fältarbete.....	5
Bearbetning och redovisning av data	6
Gruppering av växter.....	6
Resultatredovisning.....	6
Vegetationen 2000	7
Artrikedom (Biologisk mångfald).....	7
Sällsynta och rödlistade växter.....	7
Ålderns och storlekens betydelse för artantalet.....	8
Vegetationssuccessioner.....	10
Hävdens inverkan på vegetationen.....	11
Olika makrofytgruppers förekomst i dammarna	11
Övervattensväxter.....	11
Påvattensväxter (flytbladsväxter).....	12
Undervattensväxter.....	12
Makrofyternas inverkan på kvävereningen	12
Konkurrens mellan olika makrofytgrupper	13
Jämförelser 1998 - 2000	14
Strandzonens vegetation.....	14
Vattenvegetationen.....	15
Rödlistade växter.....	15
Artantal.....	16
Slutsatser	17
Källförteckning	18

Bilagor

1. Beskrivning av enskilda dammar/våtmarker
2. Artlistor för samtliga dammar 2000. Våtmarksväxter
3. Artlista 2000. Övriga växter

Sammanfattning

Ekologgruppen i Landskrona AB har under september 2000 inventerat vegetationen i och intill 28 nyskapade dammar inom Höjeåns och Kävlingeåns avrinningsområden. Arbetet är en uppföljning av 1998 års undersökningar, då 26 dammar (varav 20 var gemensamma med 2000 års inventering) inventerades i samma avrinningsområden. Det huvudsakliga syftet har varit att få ökad kunskap om dammarnas betydelse för den biologiska mångfalden. Vid inventeringarna, som bestått i strövning runt, samt draggning i, dammarna har alla våtmarksanknutna växter (inklusive grön- och kransalger) noterats och deras frekvens har klassats i en fyrgradig skala.

Totalt påträffades 109 olika taxa av våtmarksväxter i de 28 dammarna, med ett genomsnitt på 33 taxa per damm. Fem rödlistade arter noterades, varav blåståg och vårtsärv, som fanns i 7 respektive 5 dammar, var de vanligaste. Borstsäv och uddnate, som fanns vid en damm vardera, tillhör kategorin vulnerable (sårbara) och räknas därmed som hotade. Inget samband kunde ses mellan antal våtmarksväxter och dammarnas ålder eller storlek. Beträffande åldern kan detta bero på att kolonisationen av arter ofta var mycket snabb, varför många dammar redan under det första året nått upp till det genomsnittliga artantalet. Det uteblivna sambandet mellan artantal och storlek kan åtminstone delvis bero på att dammarna utgör en ganska homogen miljö och att den ökade dammstorleken därför ofta inte åtföljs av en motsvarande ökning i variationen av livsmiljöer.

Även om artantalet var snarlikt mellan unga och äldre dammar skiljde sig vegetationens utseende tydligt. Runt de yngsta dammarna dominerade små, konkurrenssvaga pionjärarter, medan storvuxna, konkurrensstarka vassbildare täckte stränderna runt de äldre dammarna. Hävden hade också en tydlig inverkan på vegetationen och runt betade dammar hade de höga vassbältena ersatts av en lågbetad grässvål. Skillnaderna i artsammansättning mellan betade och ohävdade dammar gör att en blandning av dessa sannolikt bäst gynnar den biologiska mångfalden.

Vetenskapliga studier har visat att vattenvegetationen kan vara viktig för dammarnas kväverenanande förmåga, bl a genom att de tillför vattnet kolföreningar, vilka är nödvändiga för denitrifikationen. Långskottsväxter (som växer under vattnet) kan även vara viktiga genom att deras bladverk ger en kraftig ökning av de ytor på vilka bakterier som medverkar i denitrifikationen kan sitta. Baserat på resultaten av olika studier har forskare bedömt att en blandning av övervattensväxter och långskottsväxter sannolikt bäst främjar kvävereningen i dammar.

Mot bakgrund av dessa fakta är det intressant att följa hur olika vattenväxter utvecklas i dammarna. En trend från resultaten 2000 är att påvattensväxterna gäddnate och andmat ökar, medan långskottsväxterna gropnate och axslinga istället minskar, med stigande dammålder, vilket möjligen skulle kunna inverka negativt på kvävereningen. En tänkbar orsak till denna trend kan vara att påvattensväxterna, då de breder ut sig, hämmar långskottsväxterna genom skuggning.

En jämförelse med 1998 års inventering visar att ganska små förändringar ägt rum i de flesta dammar, såväl beträffande vegetationens utseende som det totala artantalet. Dock var förändringen ofta större i yngre dammar än i äldre, där vegetationen i högre grad hunnit stabilisera sig. Även de rödlistade arternas förekomst var i stort sett oförändrad, sett till alla inventerade dammar 1998 och 2000. Då både det totala antalet våtmarksväxter och artsammansättningen var mycket snarlika vid 1998 och 2000 års undersökningar täcker artlistorna från dessa båda inventeringar troligen ganska väl in den grupp av våtmarksväxter som kan förväntas etablera sig i nyanlagda dammar i slättbygder, framför allt i Skåne men även i övriga Sydsverige.

Inledning

Inom Höjeåns och Kävlingeåns avrinningsområden i sydvästra Skåne bedrivs sedan flera år tillbaka ett vatten- och landskapsvårdsarbete. Detta arbete genomförs under namnen Höje å projektet och Kävlingeå-projektet. Båda projekten har som målsättning att öka den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet och att minska transporten av näringsämnen i vattendragen. För att uppnå dessa syften arbetar projekten med att skapa naturdammar och våtmarker på strategiska platser i landskapet.

Höje å projektet startade 1991 som en del i verksamheten inom Höje å Vattendragsförbund. Arbetet med Höje å projektet drivs som ett samarbete mellan Lomma, Lunds och Staffanstorps kommuner. Höje å projektet är kanske det damm- och våtmarksprojekt i landet som pågått längst. Totalt har det inom projektet fram t o m 2001 anlagts ca 69 hektar våtareal fördelat på 63 dammar och våtmarker. Storleken på dammarna varierar från 0,1 till 6,1 hektar. Dessutom har 76 km skyddszoner anlagts längs med bäckar och åar i avrinningsområdet.

Kävlingeå-projektet startade 1995 och bygger på ett samarbetsavtal mellan de nio kommuner som ligger i Kävlingeåns avrinningsområde; Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Sjöbo, Tomelilla och Ystad. Totalt har det inom projektet fram t o m 2001 anlagts ca 85 hektar våtareal fördelat på ett 70-tal dammar och våtmarker. Storleken på dammarna varierar från 0,3 till ca 7 hektar. Dessutom har 25 km skyddszoner anlagts längs med bäckar och åar i avrinningsområdet.

Utförliga beskrivningar av de båda åprojekten finns i nedanstående rapporter, samt på hemsidan: www.ekologgruppen.com/wetnet.htm där rapporterna också finns tillgängliga.

- *Höje å projektet, Slutrapport etapp I och II*
- *Höje å projektet, Projektkatalog*
- *Kävlingeå-projektet, Etapp I – slutrapport*
- *Kävlingeå-projektet, Projektkatalog*

En av huvudmålsättningarna med projekten är, som ovan nämnts, att gynna den biologiska mångfalden inom avrinningsområdena. Detta ska ske genom att de nya våtmarkerna skapar nytt livsrum för våtmarksanknutna växter och djur, som idag är hårt undanträngda i slättbygden till följd av utdikning och uppodling. För att följa upp de nya våtmarkernas betydelse för växter och djur, bedrivs inom de båda projekten ett gemensamt uppföljningsprogram för biologisk mångfald avseende fåglar, vegetation och evertebratfauna (bottenfauna).

Genom detta uppföljningsprogram har ett större antal dammar inventerats på vegetation och bottenfauna vid två tillfällen: september 1998 (26 dammar) och september 2000 (vegetation: 28 dammar, bottenfauna: 29 dammar). Inventering av fågel har genomförts årligen 1994 - 2000 i totalt 51 dammar. Inom uppföljningsprogrammet har också intensiva mätningar av det in- och utgående vattnets halter av kväve, fosfor och suspenderat material bedrivits i tre dammar. Tidigare utkomna publikationer om resultaten från uppföljningsprogrammet är:

- *Biologisk mångfald i dammar. Vegetation. Undersökning av 26 nyanlagda dammar hösten 1998.*
- *Biologisk mångfald i dammar. Bottenfauna. Undersökning av 26 nyanlagda dammar hösten 1998.*
- *Biologisk mångfald i dammar. Fåglar. Undersökning av 51 nyanlagda dammar 1994- 2000.*
- *Dammar som reningsverk. Mätningar av näringsämnesreduktionen i nyanlagda dammar 1993-2000.*

Även dessa rapporter finns tillgängliga på ovan angivna hemsida. Föreliggande rapport utgör redovisningen av de vegetationsinventeringar som utfördes under september 2000.

Undersökningsområdet

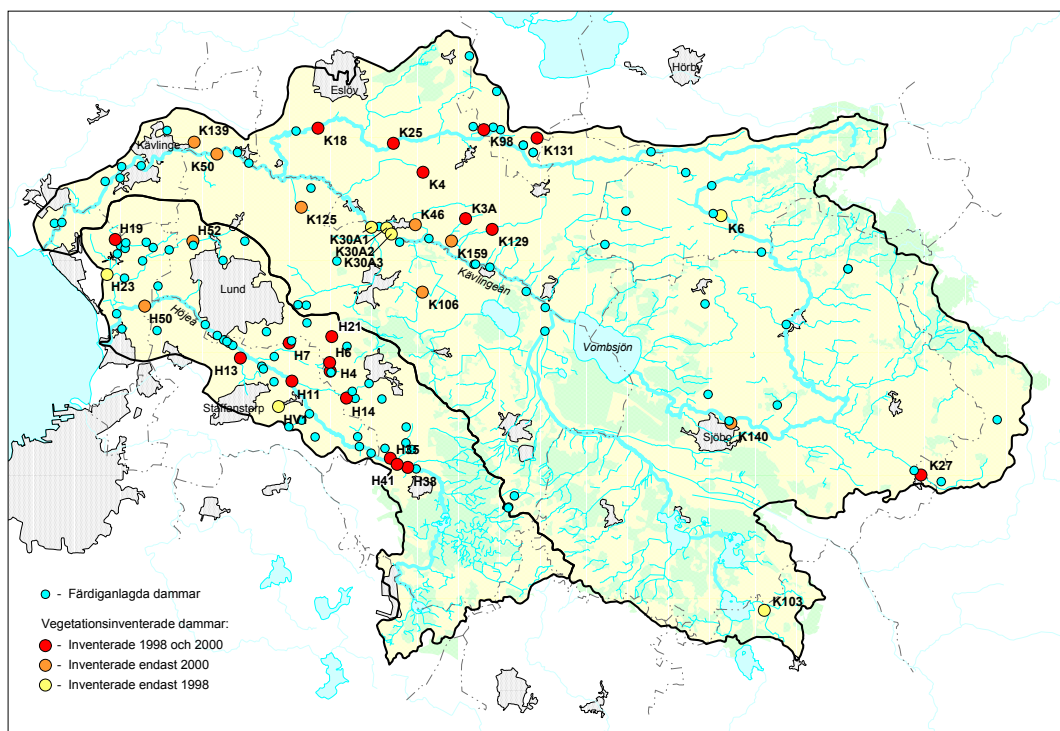
Höjeåns och Kävlingeåns avrinningsområden (se figur 1) upptar totalt en yta på drygt 1500 km² och med en fördelning mellan avrinningsområdena på 21 respektive 79 %. Den dominerande markanvändningen är åkermark (cirka 60 %), medan skog täcker cirka 20 % av arealen. Skog och förekommande sjöar är koncentrerade till områdets östra och sydöstra delar. Den totala befolkningen inom avrinningsområdena uppgår till drygt 160 000 varav ca 85 % bor i tätort. Större samhällen i avrinningsområdena är Eslöv, Kävlinge, Lund, Sjöbo och Staffanstorp.

Anlagda dammar ligger i huvudsak i intensivt brukade jordbruksområden där näringsämneshalterna i vattendragen normalt är höga. Totalkvävehalter mellan 5 och 10 mg/l (årsmedelvärden) är normalt i de lite större vattendragen medan kvävehalterna i mindre bäckar och jordbruksdiken kan överstiga 20 mg/l. Motsvarande karaktäristiska totalfosforhalter ligger i de större vattendragen på 0,07 och 0,15 mg/l, medan halterna i mindre vattendrag kan nå en bra bit över 0,5 mg/l. Grumligheten kan vara mycket betydande, främst i samband med kraftiga regn.

Undersökta dammar

28 dammar har ingått i 2000 års vegetationsinventeringar, varav 15 är belägna i Kävlingeåns och 13 i Höjeåns avrinningsområde (se figur 1 och tabell 1). 19 av dessa dammar ingick även i 1998 års vegetationsinventering, medan 9 är nya. 7 av dammarna från 1998 års inventering har ej återinventerats 2000. För mer information om 1998 års vegetationsinventering se rapporten "Biologisk mångfald i dammar Vegetation" (Ekologgruppen 2000).

Figur 1. Karta över Höje å och Kävlingeåns avrinningsområden. Dammar och våtmarker som anlagts mellan 1992 och 1999 har märkts ut. Dammar som varit föremål för olika undersökningar har särskilda markeringar. Dammar som ingått i vegetationsinventeringen har markerats med orange, röda eller gröna prickar.

Tabell 1. I vitt fält redovisas samtliga dammar som inventerats på vegetation i Kävlingeåns (K) och Højeåns (H) avrinningsområden år 2000. I tabellen redovisas: koordinater i rikets nät, typen av tillrinning*, storlek, ålder vid inventeringen, tillrinningsområdets storlek samt om dammen även inventerades 1998. I grått fält, längst ner, redovisas de dammar som inventerades 1998 men ej år 2000.

Prov-punkt	Namn	Koordinat X	Koordinat Y	Typ av tillrinning*	Storlek (m ²)	Ålder sept-00	Tillrinn.omr (ha)	Inventerad 1998
K3a	Kristinetorp	6184350	1351200	öppet v.drag	50000	3,5	400	ja
K4	Skatteborg	6186500	1348500	kulvert	11000	3,5	400	ja
K18	Ellinge	6189400	1341600	sidodamm	10000	4	15000	ja
K25	Skarhult	6188400	1346550	sidodamm	53000	3,5	12000	ja
K27	Boaröd	6166600	1381250	sidodamm	3500	2,5	950	ja
K46	Holmby	6183050	1348000	sidodamm	13000	1	1130	nej
K50	V. Hoby	6187700	1334950	öppet v.drag	5000	3	100	nej
K98	Rolsberga	6189300	1352500	öppet v.drag	9000	2,5	200	ja
K106	Knutstorp	6178616	1348463	sidodamm	11000	1,5	140	nej
K125	Igelösa	6184200	1340500	öppet v.drag	16000	1,5	860	nej
K129	Slogstorp	6182750	1353050	öppet v.drag	8000	3	880	ja
K131	Jordboen	6188750	1356000	sidodamm	10000	3	850	ja
K139	St. Harrie	6188481	1333453	kulvert	8000	2,5	400	nej
K140	Grimstofta	6170000	1368750	sidodamm	20000	1	30000	nej
K159	Hammarlunda	6181981	1350374	öppet v.drag	12000	1	700	nej
H4	Bäckadal	6173420	1342400	sidodamm	4500	8	715	ja
H6	Dalby	6173990	1342360	kulvert	3500	8	45	ja
H7	Råbytorp	6175270	1339700	öppet v.drag	8000	8	380	ja
H11	St. Bjällerup	6172770	1339880	sidodamm	4000	7,5	2400	ja
H13	Knåstorp	6174290	1336490	sidodamm	10200	7	1230	ja
H14	Dalby	6171660	1343470	sidodamm	17000	7	600	ja
H19	Borgeby	6182080	1328260	öppet v.drag	7000	6,5	1080	ja
H21	Sjöstorp	6175700	1342500	öppet v.drag	2500	6,5	80	ja
H35	Björnstorp	6167700	1346350	sidodamm	36000	4	1900	ja
H38	Genarp	6167100	1347500	öppet v.drag	10000	3,5	390	ja
H41	Åspet	6167300	1346800	kulvert	15000	2,5	140	ja
H50	Ö. Kannik	6177700	1330200	sidodamm	61000	1	25000	nej
H52	Vallkärra	6181980	1333370	sidodamm	7000	1	1100	nej
K6	Hjärås	6183650	1368100	sidodamm	8000	1,2	1500	ja
K30A1	Flyinge Stuteri	6182850	1345100	sidodamm	15000	1,5	85000	ja
K30A2	Flyinge Stuteri	6182850	1345100	sidodamm	10000	1,5	85000	ja
K30A3	Flyinge Stuteri	6182850	1345100	sidodamm	16000	1,5	85000	ja
K103	Snogarp	6157700	1370950	öppet v.drag	6000	1	560	ja
H23	Flädie	6179780	1327720	sidodamm	2500	4	2000	ja
HV1	Dagvattendamm	6171100	1339000	kulvert	2000	2	ca 10-200	ja

* Förklaringar: *kulvert* – damm med tillrinning från kulverterade vattensystem, *sidodamm* – damm anlagd vid sidan om öppet vattendrag från vilket den mottar ett delflöde, *öppet v.drag* – damm som mottar hela flödet från ett öppet vattendrag.

Tre huvudtyper av dammar har urskiljts, baserat på typen av tillflöde: Dammar med tillflöden från kulverterade vattensystem, sidodammar till öppna vattendrag samt dammar som mottar hela flödet från öppna vattendrag (oftast anlagda genom breddning av åfåran).

De inventerade dammarna varierar i storlek från 0,25 ha (Sjöstorp) till 6,1 ha (Östra Kannik), med en genomsnittlig storlek på ca 1,5 ha. Åldern spänner från 1 till 8 år med en "medelålder" på 3,8 år. Tillrinningsområdenas storlek varierar mellan 45 – 400 ha för dammar på kulverterade vattensystem och mellan 80 och 1080 ha i de fall där öppna vattendrag mynnar i dammarna. Beträffande sidodammarna är variationen mycket stor. Vissa dammar som ligger utmed huvudfåror har tillrinningsområden på 15 000 – 30 000 ha medan dammen i Knutstorp endast har ett tillrinningsområde på 140 ha (se tabell 1)

Genomförande

Vegetationsundersökningarna har utförts av Ekologgruppen (David Reuterskiöld), under perioden 2000-09-04 till 2000-09-29.

Fältarbete

Fältkartor över de undersökta dammarna har tagits fram med dammritningarna som underlag. 2000 års vegetationsundersökningar har för varje damm omfattat vattenmassan och strandzonen. Strandzonen har definierats som den zon närmast ovan vattenytan som domineras av typiska våtmarksväxter och har vanligen växlat mellan ca 1 – 5 m i bredd.

Inventeringen har bestått i strövning runt dammen samt insamling av vattenväxter genom draggning. draggningsen har utförts så att en dragg, med en krokvidd på ca 12 cm, kastats ca 15 m ut i vattnet och halats in. Antalet draggkast per damm har växlat mellan cirka 5 – 15, beroende på dammstorlek och undervattensvegetationens ymighet, och har gjorts med jämna mellanrum runt hela dammen. Ungefärliga lägen för draggkassen dokumenterades på fältkartorna.

Vid inventeringarna har samtliga påträffade våtmarksanknutna kärlväxter, liksom rikligt förekommande eller särskilt intressanta övriga kärlväxter, noterats. Även grönalger och kransalger har noterats. Vidare har de noterade arternas vanlighet (frekvens) skattats i en fyrgradig skala enligt följande:

- 1 = enstaka exemplar.
- 2 = tämligen vanlig – vanlig
- 3 = mycket vanlig (dominerande på platsen)
- 4 = massförekomst (när en art fyller ut en mycket stor del av hela vattenmassan/dammytan).

För arter med kraftigt aggregerad förekomst har frekvensen kompletterats med beteckningen **flv** (= fläckvis förekommande). Ibland åtföljs beteckningen flv av ytterligare en siffra, t ex: 2 (flv 3). Den första siffran anger då artens frekvens inom dammområdet som helhet, medan den andra anger frekvensen inom den yta där arten har sin tyngdpunkt. Kärlväxternas nomenklatur följer Karlsson 1998: Förteckning över svenska kärlväxter. Fullständiga artlistor över de påträffade våtmarksväxterna i varje enskild damm redovisas i bilaga 2, medan övriga noterade växter vid inventeringen framgår av bilaga 3.

I fält har dessutom grova vegetationskartor gjorts upp, där ungefärliga lägen för större vassar och bestånd av flytbladsväxter utte i dammarna ritats in. Vegetationskartorna redovisas inte i denna rapport, men finns tillsammans med övriga fältblanketter samlade hos Ekologgruppen. I bilaga 1 ges istället en beskrivning av vegetationens utseende vid varje enskild damm.

Bearbetning och redovisning av data

Gruppering av växter

Vid bearbetningen av resultaten har de påträffade kärlväxterna delats in i två huvudgrupper: "våtmarksväxter" respektive "övriga växter" baserat på nedanstående kriterier:

- **Våtmarksväxter:** Alla kärlväxter som i Ellenberg m fl (1992) "*Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa*", tilldelats ett fuktighetstal på 7 eller högre i en 12-gradig skala, där 7 står för "fuktindikatorer: arter med tyngdpunkt på väl genomfuktad, men ej blöt, mark", och 12 står för "undervattensväxter". Till våtmarksväxterna har även förts kransalger, vilka dock endast behandlats som ett taxa, samt grönalger, vilka delats upp i tre taxa (trådformiga resp. nätformiga grönalger och tarmtång). *Utmärkande för våtmarksväxterna är att de med stor säkerhet gynnats av/kunnat etablera sig på platsen just tack vare dammanläggningen.*
- **Övriga växter:** Alla kärlväxter som har ett fuktighetstal på 6 eller lägre i Ellenberg m fl (1992). Undantag utgör krusskräppa (*Rumex crispus*) och Hesperis (*Hesperis matronalis*) vilka, trots att de har fuktstal 7, förts till gruppen "övriga växter", då de i Sydsverige snarare kan anses kopplade till barmarksytor i allmänhet än till fuktiga miljöer. *Utmärkande för gruppen "övriga växter" är att de ej är specifikt kopplade till dammiljön och kunde ha varit lika vanliga eller vanligare på platsen vid flera andra typer av markanvändning.*

Resultatredovisning

Resultatredovisningen är helt inriktad på våtmarksvegetationen. I resultatdelen ges en generell bild av våtmarksvegetationens artrikedom och utseende i de undersökta dammarna år 2000. Jämförelser görs mellan antalet våtmarkstaxa och dammarnas ålder respektive storlek, för att utröna om några trender kan skönjas. Vidare diskuteras skillnader i strandzonens artsammansättning vid hävdade (betade) respektive ohävdade dammar, samt vegetationsuccessioner i dammiljöerna. Några för dammarna viktiga vattenväxters utveckling belyses också, i förhållande till dammålder och till varandra. För de dammar som även inventerades 1998 görs också några generella jämförelser mellan vegetationens utseende 1998 och 2000.

I bilaga 1 (Beskrivning av enskilda dammar/våtmarker) presenteras varje damm för sig. Här ges kortfattade fakta om dammen, samt beskrivningar av vegetationens utseende 2000 och, i de fall dammen även inventerades 1998, av de förändringar som skett mellan de båda åren.

Rödlistade arter har identifierats och klassificerats enligt Gärdenfors (2000) "Rödlistade arter i Sverige 2000". Rödlistans olika kategorier anges nedan:

Den svenska rödlistans kategorier	
EX	Extinct (Utdöd)
RE	Regionally Extinct (Försvunnen)
CR	Critically Endangered (Akut Hotad)
EN	Endangered (Starkt Hotad)
VU	Vulnerable (Sårbar)
NT	Near Threatened (Missgynnad)
DD	Data Deficiency (Kunskapsbrist)

Alla arter som förts till någon av ovanstående kategorier är för närvarande **rödlistade** i Sverige. De arter som tillhör någon av kategorierna **CR**, **EN** eller **VU** definieras som **hotade**.

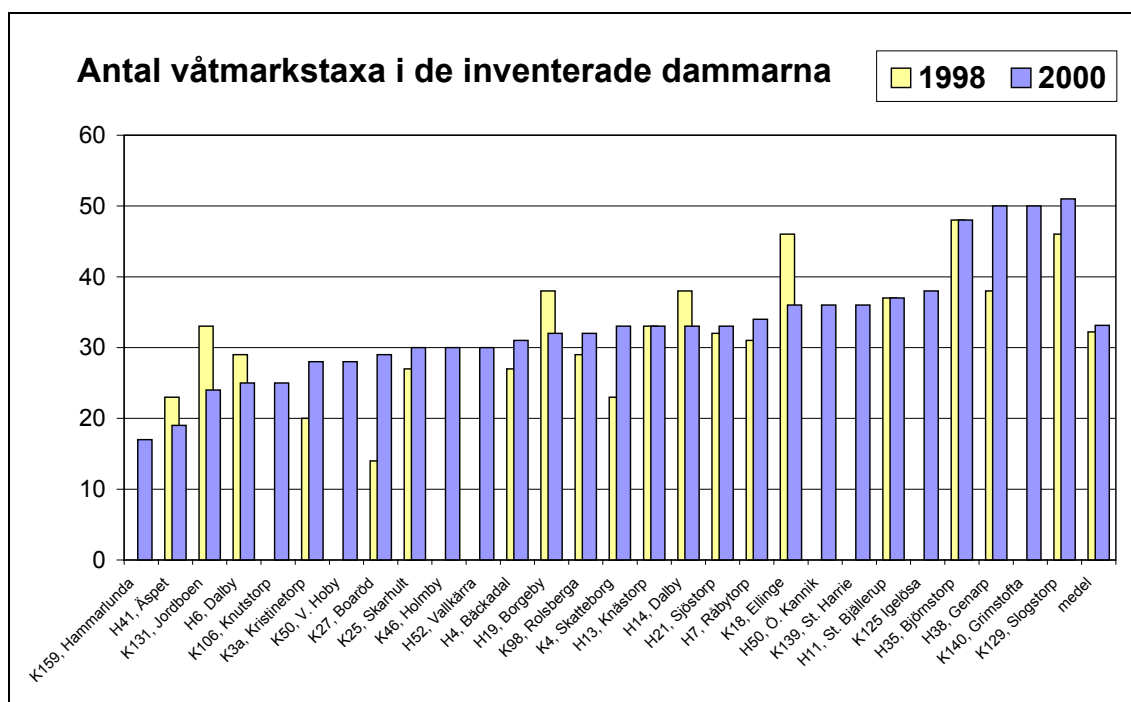
Vegetationen 2000

I detta kapitel behandlas rikedom av våtmarksväxter (se ovan för definition). Övrig vegetation som påträffats intill dammarna, men som saknar anknytning till själva våtmarksmiljön, ingår ej i de uppgifter som presenteras.

Artrikedom (Biologisk mångfald)

Vid 2000 års inventering påträffades totalt 109 olika taxa av våtmarksväxter i och intill de inventerade dammarna/våtmarkerna. Antalet taxa per damm varierade från 17 i Hammarlunda till 51 i Slogstorp och i genomsnitt noterades 33 taxa per damm (se figur 2). Inga nämnvärda skillnader i artantal föreligger mellan dammarna i de båda åsystemen. I Kävlingeåns dammar uppgår det genomsnittliga artantalet till 32,5 och i Höjeåns dammar till 33,9.

Figur 2. Diagram över antalet våtmarkstaxa i de inventerade dammarna 2000. För de dammar som även inventerats 1998, anges det dåvarande antalet våtmarkstaxa i de bakomliggande staplarna.

Sällsynta och rödlistade växter

Fem rödlistade arter av våtmarksväxter påträffades vid inventeringen, varav två stycken, borstsäv och uddnate (*Isolepis setacea* och *Potamogeton friesii*), tillhör kategorin "vulnerable" (sårbar) och därmed är klassade som hotade (se tabell 2). Borstsäv fanns vid damm K131 i Jordboen (Hörs kommun) och uddnate i damm H52 i Vallkärra (Lunds kommun). De övriga tre arterna är förda till kategorin "Near Threatened" (missgynnad). Av dessa fanns kärrjohannesört vid en damm (K27, Boaröd), medan de två vanligaste rödlistade arterna, blåtåg (*Juncus inflexus*) och vårtsärv (*Ceratophyllum submersum*) fanns vid sju respektive fem dammar vardera (se figur 3 och 4).

Blåtgåg var väl spridd i båda avrinningsområdena och påträffades totalt vid sju dammar. Arten som trivs på fuktig, kalkhaltig lerjord och är relativt vanlig i den sydvästska slättbygden, tycks ha lätt för att etablera sig på den blottlagda leran i strandkanterna runt de nya våtmarkerna. Dock befinner sig arten här på nordgränsen av sitt utbredningsområde och saknas, förutom på Öland och Gotland, norr om Skåne (Naturhistoriska Riksmuseet 1996). De skånska populationerna är därför viktiga att bevara även i ett nationellt perspektiv. Då blåtgåg dessutom växer i en miljö som fortfarande ständigt hotas av exploatering blir de nyanlagda dammarna värdefulla tillflyktsorter och ett viktigt tillskott av lämpliga livsmiljöer för arten.

Tabell 2. Rödlistade arter som påträffades vid 2000 års inventering.

Hotkat	Art	antal dammar
VU	<i>Isolepis setacea</i> , borstsäv	1
VU	<i>Potamogeton friesii</i> , uddnate	1
NT	<i>Ceratophyllum submersum</i> , vårtsärv	5
NT	<i>Hypericum tetrapterum</i> , kärrjohannesört	1
NT	<i>Juncus inflexus</i> , blåtgåg	7

Vårtsärv, som också är rödlistad, var vanlig inom en begränsad geografisk yta i Höjeåns avrinningsområde, men saknades för övrigt (se figur 4). Vårtsärv har tidigare betraktats som mycket sällsynt och efter att den försvunnit från flera av sina växtplatser var arten under 1970-talet endast känd från Tåkern och några mörgelgravar i Landskronatrakten (ArtDatabanken 2000).

De senaste decennierna har emellertid vårtsärven av oklar anledning expanderat, vilket gjort att den flyttats ner ett steg på den senaste rödlistan, från sårbar till missgynnad (NT). Fortfarande är dock arten endast känd från ett litet antal lokaler i Skåne, Halland, Östergötland och Gotland. Vårtsärv trivs i stillastående, kalkhaltiga och näringsrika vattenmiljöer (ArtDatabanken 2000) och de nya dammarna borde därför utgöra en lämplig och värdefull livsmiljö för arten.

Utöver de rödlistade arterna påträffades ett flertal för trakten mindre vanliga växter, som idag i hög grad blivit undanträngda från områdets helåkersbygd. Som exempel kan nämnas sumpskräppa, dikesveronika, vippstarr, och gökblomster (*Rumex palustris*, *Veronica catenata*, *Carex paniculata* och *Lychnis flos-cuculi*).

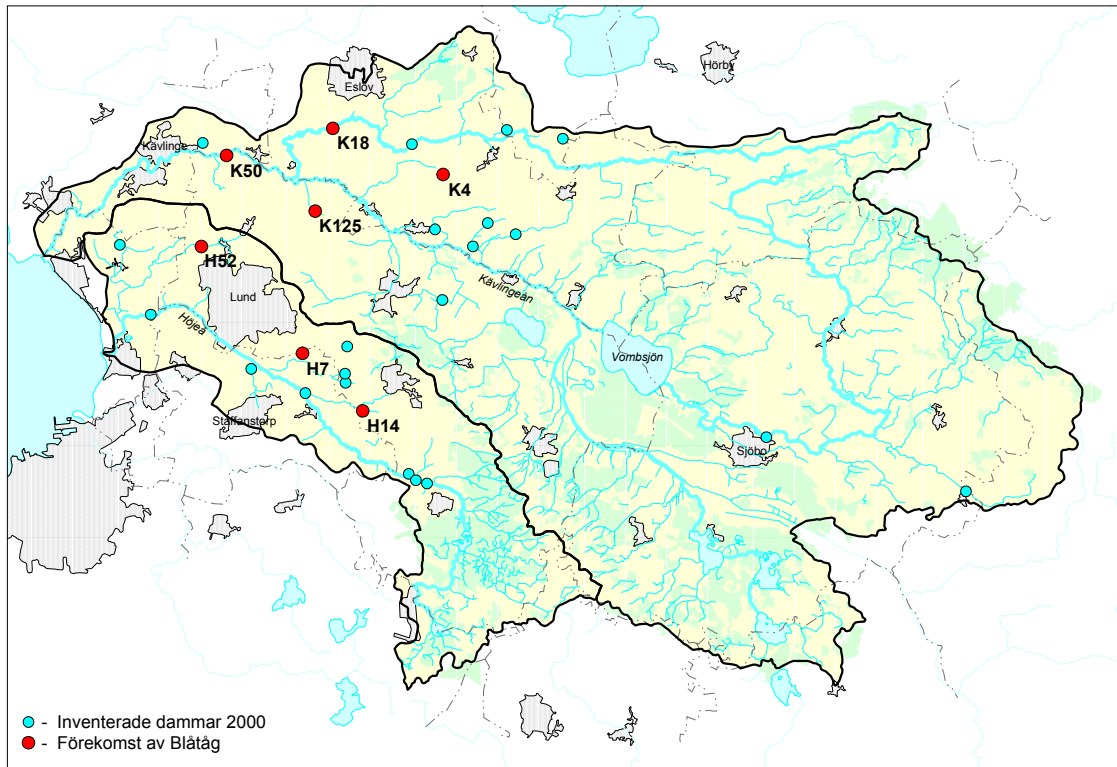
Ålderns och storlekens betydelse för artantalet

Inget samband kunde skönjas mellan antalet påträffade våtmarkstaxa vid 2000 års inventering och dammarnas ålder eller storlek. Detta resultat kan tyckas något förvånande eftersom artrikedomen med nödvändighet måste påverkas av åldern, så tillvida att artantalet under en etableringsfas ökar allteftersom olika arter hittar till en ny damm. När vegetationen sedan sluter sig inleds en konkurrensfas då artsammansättningen successivt förändras och fortsatt invandring av nya arter sker parallellt med utslagning av befintliga (se vidare i stycket vegetationsuccessioner nedan). I konkurrensfasen kan därför artantalet både öka och minska, beroende på om invandring eller utslagningen av arter dominerar.

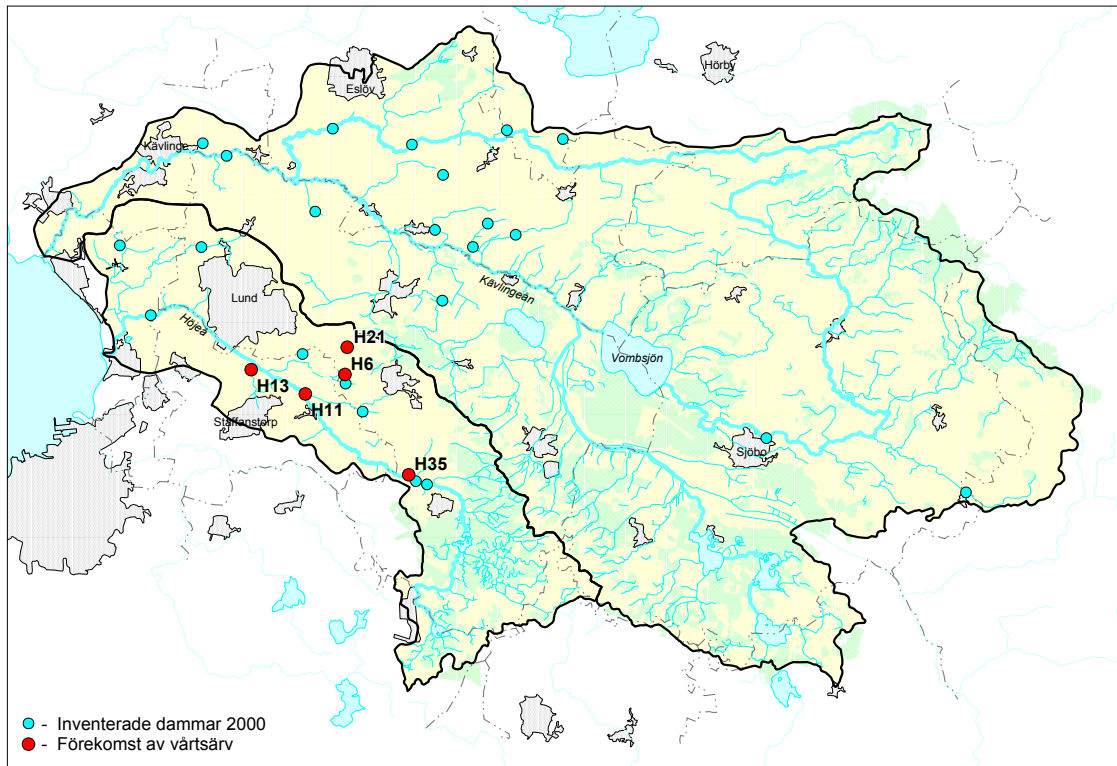
Den huvudsakliga anledningen till att inget samband kan ses mellan dammålder och artantal i denna studie är sannolikt att invandringshastigheten i många fall är mycket hög. Detta gör att ett 30-tal eller fler våtmarksarter, vilket då är i nivå med medelvärdet, etablerat sig vid många dammar redan under det första året.

Andra förklaringar till det uteblivna sambandet kan vara att dammarnas artsammansättning och artantal påverkas i olika riktningar av många olika betingelser, vilket då kan överskugga eller ta ut effekten av enskilda faktorer. Det mest uppenbara exemplet på detta är dammen i Hammarlunda, som torkar ut under sommaren, vilket förklarar det mycket låga antalet våtmarksväxter i

Figur 3. Förekomst av blåståg (*Juncus inflexus*) i inventerade dammar år 2000.

Figur 4. Förekomst av värtsärv (*Ceratophyllum submersum*) i inventerade dammar år 2000.

denna damm. Graden av isolering, d v s avståndet till andra våtmarksmiljöer med livskraftiga växtpopulationer från vilka spridning kan ske, är också en faktor som sannolikt är av stor betydelse för etableringen och därmed artrikedomen i de nya dammarna.

Även storleken borde utöva en viss påverkan på artantalet i dammarna. För att detta ska få fullt genomslag krävs dock sannolikt att en ökning i storlek åtföljs av en ökad diversitet i dammiljön. Om storleksökningen däremot endast innebär att själva dammarean ökar har detta troligen en mindre påverkan på artantalet. I många av de inventerade dammarna är miljön relativt homogen, även om bottendjup och släntlutningar varierar. Skillnaden i diversiteten av dammiljöer är därför sannolikt ganska liten mellan små och stora dammar, vilket delvis skulle kunna förklara att stora dammar inte var artrikare än små.

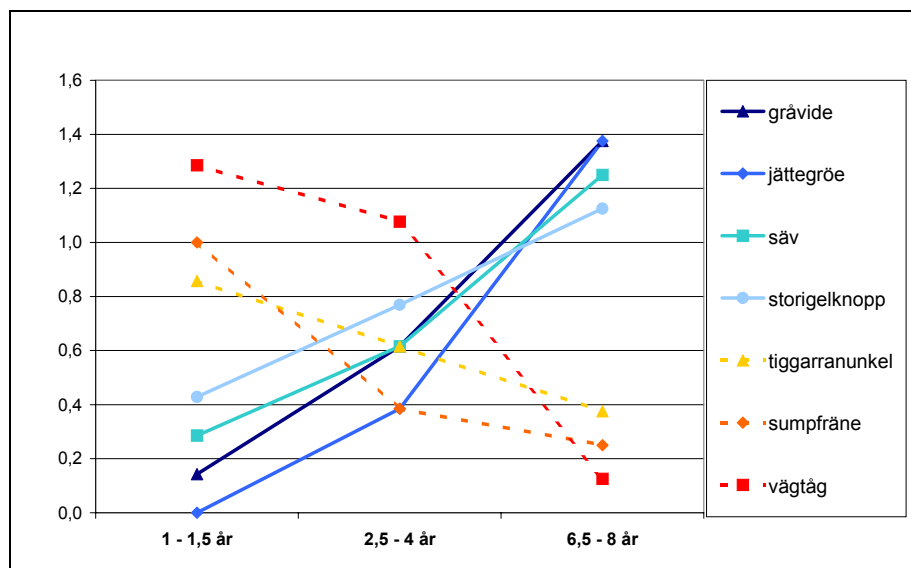
Även själva inventeringsmetodikerna kan i någon mån ha bidragit till det uteblivna sambandet mellan dammstorlek och artantal, eftersom draggkassen endast nådde ca 15 m ut från stranden. Detta gör att de centrala delarna i större dammar ej täcks in vid inventeringen, varför fler arter kan ha missats i stora än i små dammar. Detta effekt är dock sannolikt av marginell betydelse.

Vegetationssuccessioner

Även om artantalet var likartat i unga och äldre dammar var det uppenbar skillnad på artsammansättningen. Vid nyanlagda dammar dominerade kortlivade, konkurrenssvaga pionjärarter, medan konkurrensstarka, storgrova vassbildare täckte stränderna runt de äldre dammarna.

Som exempel på pionjärarter kan nämnas vägtåg, sumpfräne och tiggarranunkel (*Juncus bufonius*, *Rorippa palustris* och *Ranunculus sceleratus*), vilka alla var mycket vanliga i de yngsta dammarna, men sedan minskade successivt med ökande dammålter (se figur 5). Till den konkurrensstarka gruppen, som invandrar långsammare, men expanderar på sikt, hör bl a storigelknopp, jättegroe och gråvide (*Sparganium erectum*, *Glyceria maxima* och *Salix cinerea*).

Figur 5. Diagram över olika våtmarksarters medelfrekvens (vanlighet) i dammar av olika ålder. Små, ettåriga, konkurrenssvaga arter har streckade linjer, medan storgrova, fleråriga, konkurrensstarka arter har heldragna linjer.

Två andra arter som ökar med dammålder är gäddnate och andmat (*Potamogeton natans* och *Lemna minor*), se mer om detta i stycket ”Konkurrens mellan undervattens- och påvattensväxter” nedan.

Hävdens inverkan på vegetationen

En faktor som har mycket stor påverkan på vegetationens artsammansättning och utseende runt dammarna är hävden. Om strandzonen betas ända ut i vattnet hålls de högvuxna vassarna tillbaka. Istället bildas en lågvuxen svål av gräs, starr, tågväxter och olika örter (Alexandersson m fl. 1986). Utöver själva betet bidrar även trampet från djuren till denna utveckling. Trampet skapar också små markblottor, vilket gynnar många små konkurrenssvaga arter (Ekstam & Forshed 1992), som därmed kan överleva i betydligt större omfattning än vid ohävdade dammar. Inte minst gäller detta trampblottor på periodvis översvämmade ytor nära strandkanten där många små växter, som t ex dikesveronika och den rödlistade arten borstsäv, trivs.

Mer noggranna slutsatser av betets påverkan på enskilda arter är svåra att göra utifrån 2000 års resultat, då endast fem dammar hade en betad strandzon (ytterligare två dammar betas i viss omfattning, men inte så kraftigt att vassar hålls tillbaka). Utöver sin hävd avviker dessa fem dammar dessutom genom att de är betydligt yngre och större än genomsnittligt, vilket också gör det svårt att sortera ut just hävdens betydelse för olika växters utveckling.

Som exempel kan nämnas att flera konkurrenssvaga arter, såsom tiggarranunkel, sumpfräne och brunskära (*Bidens tripartita*) är betydligt vanligare i de betade dammarna än i andra. Detta, i och för sig väntade resultat, kan dock lika gärna förklaras av dessa dammars yngre ålder som av betet. Några arter uppvisar dock uppenbara kopplingar till betet. Framför allt gäller detta de båda lågvuxna gräsen kärrgröe och kärrkavle (*Poa trivialis* och *Alopecurus geniculatus*), som båda är betydligt vanligare, och ofta mattbildande, i betade dammars strandzon.

Att betet har en stor påverkan på vegetationens utseende och artsammansättning är uppenbart. Det är däremot inte nödvändigtvis så att betade dammar är artrikare än ohävdade. För att de nya dammarna ska bidra maximalt till att öka traktens biologiska mångfald är det sannolikt bäst med en blandning av hävdade och ohävdade dammar. Detta gäller även för andra organismgrupper än växter. Till exempel trivs vissa fågelarter med skyddande vassbälten, medan andra, till exempel många vadarfåglar, vill ha stora kortbetade fuktängar runt dammarna (Alexandersson m fl 1986, Johansson m fl 1986).

Olika makrofytgrupperns förekomst i dammarna

Som makrofyter behandlas i detta stycke rena vattenväxter, dvs arter som huvudsakligen förekommer ute i vattnet. Makrofyterna indelas här i tre grupper: övervattensväxter (emersa makrofyter), påvattensväxter och undervattensväxter (submersa makrofyter). Flertalet av de inventerade dammarna hyste en riklig vegetation av en eller flera av dessa grupper.

Övervattensväxter

Övervattensväxter, eller emersa makrofyter, är växter som är rotade i vattnet, men vars skottdelar växer upp ovanför vattenytan. Genom vegetativ tillväxt bildar övervattensväxter ofta stora bestånd, från strandlinjen och ut mot djupare vatten. Vanliga övervattensväxter i dammarna var bl a jättegröe, storigelknopp, bredkaveldun (*Typha latifolia*) och säv (*Schoenoplectus lacustris*).

Påvattensväxter (flytbladsväxter)

Påvattensväxter är makrofyter vars gröna växtdelar huvudsakligen flyter på ytan. Gruppen kan vidareindelas i två undergrupper: 1: Bladskaftsförsedda växter. De arter inom denna undergrupp som är fast förankrade i botten benämns ofta flytbladsväxter. Den klart vanligaste flytbladsväxten i dammarna var gäddnate. 2: Bladskaftslösa, på ytan fritt flytande växter. Denna grupp representerades i dammarna av olika arter av andmat (släktena *Lemna* och *Spirodela*).

Undervattensväxter

Undervattensväxter, eller submersa makrofyter, är växter som helt eller till övervägande del förekommer under vattenytan. Alla de i dammarna påträffade undervattensväxterna utgjordes av långskottsväxter. Långskottsväxterna kan beskrivas som i botten rotade eller fritt flytande, långa, slankiga undervattensväxter med ett rikt, ofta finflikigt bladverk. De vanligaste långskottsväxterna i dammarna var gropnate, vattenpest, axslinga, hornsärv och vårtsärv (*Potamogeton berchtoldii*, *Elodea canadensis*, *Myriophyllum spicatum*, *Ceratophyllum demersum* och *C. submersum*).

Makrofyternas inverkan på kvävereningen

Makrofyters betydelse för kvävereningen i dammar har under senare tid varit föremål för forskning (bl a Weisner m fl 1994, Eriksson & Weisner 1997, 1999, Eriksson & Andersson 1999). Fortfarande är dock mycket oklart i detta ämne. En viktig fråga, som ännu är delvis obesvarad, är till exempel vilken typ av vattenväxter som bäst främjar kvävereningen. Svaret på denna fråga beror av en mängd olika faktorer.

Ett viktigt sätt på vilket vattenvegetationen främjar kvävereningen är att de tillför dammen kol-föreningar som är nödvändiga för den bakteriella denitrifikationsprocessen, där nitrat omvandlas till kvävgas som stiger upp i atmosfären (Weisner m fl 1994). Övervattensväxter, såsom vass och kaveldun, bidrar med en större årlig tillförsel av organiskt kol än flytbladsväxter, som i sin tur ger en högre tillförsel än långskottsväxter. Orsaken till detta är att tillgängligheten av koldioxid och ljus är betydligt mer begränsad i vatten än i luft och att de submersa långskottsväxterna därför tillväxer långsammare än de övriga grupperna (Wetzel 1975). Långskotts- och flytbladsväxter har dock en mer lättnedbrytbar förna och kan därför kanske ändå bidra med en större koltillförsel än övervattensväxter under vissa delar av året (Weisner m fl 1994).

Långskottsväxter kan också spela en viktig roll för denitrifikationen genom att deras rikliga, finflikiga bladverk kraftigt bidrar till att öka de tillgängliga ytor nere i vattnet på vilka bakterier som medverkar i denitrifikationsprocessen kan sitta (Eriksson & Weisner 1997, 1999). Även växternas syretillförsel till vattnet måste beaktas vid analyser av makrofyternas påverkan på kvävereningen, eftersom denitrifikationen kräver anaeroba miljöer. Till exempel avger flytbladsväxter mindre syre till vattnet än långskottsväxter. Denitrifikationen hos bakteriesamhällen på långskottsväxternas bladverk är på grund av växternas syreproduktion koncentrerad till natten, då syreproduktionen avtar (Weisner m fl 1994).

Även om mycket fortfarande är oklart anser Weisner m fl (1994) att de sammantagna resultaten av gjorda studier visar att vattenväxter kan vara av stor betydelse för kvävereduktionen och drar slutsatsen att en blandning av övervattensväxter och långskottsväxter sannolikt bäst främjar en effektiv kvävereduktion i dammar, samt att inslag av flytbladsväxter också kan vara positivt.

Konkurrens mellan olika makrofytgrupper

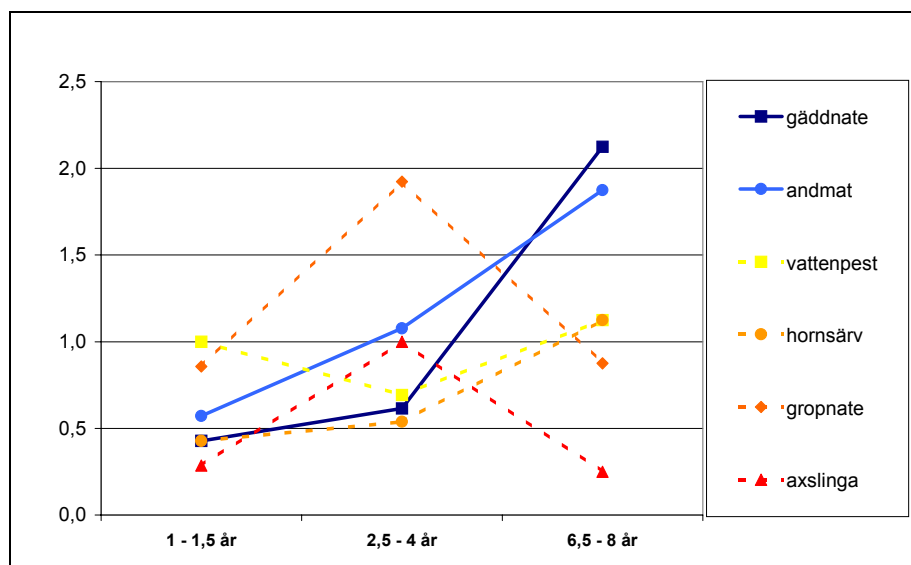
Eftersom vattenväxternas utseende och sammansättning sannolikt är av stor betydelse för dammarnas kväverenande funktion är det också intressant att se hur olika växtgrupper påverkar varandra och om någon grupp tenderar att konkurrera ut de andra, vilket då skulle kunna påverka kvävereningen. Inte minst är utvecklingen av de submersa (d v s under vattnet växande) långskottsväxterna, vars stora bladyta troligen är viktigt som vidhäftningssubstrat för denitrifikationsbakterierna, intressant att följa.

I större sjöar uppträder ofta långskottsväxter och annan undervattensvegetation utanför zonerna med övervattens- och flytbladsväxter, där de slipper konkurrera med dessa. I grunda, riktigt näringsrika sjöar växer dock ofta hela sjöytan igen med vassbälten och flytbladsvegetation, som undervattensväxterna inte förmår att konkurrera med. Undervattensvegetationen kan i sådana sjöar få en mycket begränsad utbredning (Wallsten & Solander 1988).

De nya dammar som anlagts inom Höjeåns och Kävlingeåns avrinningsområden är som regel cirka en till två meter djupa, med flacka strandzoner. I flertalet dammar, där ingen hävd sker, kommer därför ett brett bälte av övervattensväxter att etablera sig runt stranden. Dammarnas centrala delar är dock oftast så pass djupa att etableringen av övervattensväxter går mycket långsamt. Däremot är dammarna sällan djupare än att flytbladsväxter, som gäddnate, kan breda ut sig och konkurrera med långskottsvegetationen över hela dammytan. I skyddade dammiljöer kan även fritt flytande påvattensväxter, som andmat, täcka stora delar av vattenytan. Det är därför inte omöjligt att långskottsväxterna med tiden kommer att få en undanträngd position i många av de nya dammarna, vilket skulle kunna ha en negativ inverkan på kvävereningen.

Av figur 6 framgår också att påvattensväxterna gäddnate och andmat blivit allt vanligare med stigande dammålter i de undersökta dammarna, medan långskottsväxterna gropnate och axslinga uppvisar ett motsatt mönster. Vattenpest och hornsärv tycks något mer stabila över tiden. Det kan också konstateras att ett stort antal dammar hade en mycket riklig vegetation (frekvens-tal 3 eller 4) av antingen påvattensvegetation, i form av gäddnate eller andmat, eller av undervattensvegetation, i form av olika långskottsväxter. Däremot var det endast två dammar som hyste både påvattens- och undervattensväxter i sådan omfattning.

Figur 6. Diagram över olika vattenväxters medelfrekvens (vanlighet) i dammar av olika ålder. Påvattensväxter har heldragna linjer medan undervattensväxter har streckade linjer.

Dessa resultat rymmer visserligen alltför stora osäkerhetsfaktorer för att några säkra slutsatser skall kunna dras, men de skulle kunna antyda en konkurrenssituation mellan påvattens- och undervattensväxter. Man kan då också ana ett successionsmönster där undervattensväxterna invandrar snabbt (ofta är gropnate den första kolonisatören) men att dessa sedan går tillbaka när påvattensvegetationen breder ut sig.

Resultaten från en damm (H19, Borgeby) talar dock emot ovanstående resonemang. Denna damm var år 2000, liksom även 1998, nästan helt täckt av tjocka lager med kupandmat (*Lemna gibba*), samtidigt som nästan hela vattenmassan var fylld med vattenpest och en smalbladig nateart (troligen gropnate).

Detta kan möjligen förklaras av att andmat driver mer över vattenytan med vindarna än rotade påvattensväxter, vilket gör att även dammar med stora mängder andmat ofta har en delvis öppen vattenyta på vindsidan där ljuset kan tränga ner. Andmat har därför sannolikt inte lika stor hämmande effekt på undervattensvegetationen som t ex gäddnate. Kanske är andmatens bål också mer ljusgenomsläpplig än gäddnatens blad, som är betydligt tjockare.

Även om det skulle visa sig att övervattens- och påvattensväxter tar överhanden med tiden i många dammar, behöver denna utveckling inte drabba alla nyanlagda dammar. Detta eftersom olika arters och artgruppers utveckling beror av många olika faktorer som kan variera från damm till damm, såsom djup, grumlighet, exponeringsgrad, bottenförhållanden och hävd, där inte minst den sistnämnda faktorn har mycket stor inverkan på vegetationens utseende.

Jämförelser 1998 - 2000

Av de 28 inventerade dammarna 2000 ingick 19 även i 1998 års inventering. I detta stycket ges några generella kommentarer om skillnader och likheter i vegetationens utseende i dessa 19 dammar mellan de båda åren. Det skall dock påpekas att vegetationsutvecklingen mellan åren varierar starkt från damm till damm och det är svårt att skönja stabila trender som gäller för merparten av dammarna. I bilaga 1 "Beskrivning av enskilda dammar/våtmarker" görs därför också kortfattade jämförelser mellan de båda inventeringarna för varje enskild damm.

Strandzonens vegetation

Beträffande vegetationen i strandzonen hade endast små eller måttliga förändringar skett mellan 1998 och 2000 vid de flesta dammar. Några undantag fanns dock, framför allt damm K18 vid Ellinge där en mycket snabb och omfattande igenväxning med klibbal ägt rum. 1998 fanns visserligen redan en mängd små alplantor runt denna damm, men stranden var ännu huvudsakligen öppen och hyste många små, konkurrenssvaga arter. År 2000 hade dessa nästan helt försvunnit och istället ersatts av en tät, hög bård av klibbal runt nästan hela dammen. Utanför alarna (mot dammen till) fanns dessutom, längs merparten av strandzonen, ett tätt bälte av bredkaveldun och andra vassbildare.

Igenväxningshastigheten i strandzonen varierar således mycket mellan dammarna. Ett generellt intryck vid 2000 års inventering var dock att förändringen sedan 1998 var större i de yngsta dammarna än i de äldre, där vegetationen i högre grad hunnit stabilisera sig (jämför stycket om vegetationssuccessioner ovan). Denna trend gällde dock endast för ohävdade dammar. I de dammar där strandzonen både 1998 och 2000 varit utsatt för ett någorlunda hårt betestryck, dvs Skarhult (K25) och Jordboen (K131), var strandvegetationen i stort sett identisk mellan åren och utgjordes av en lågvuxen grässvål, fri från höga vassar.

Vattenvegetationen

Också vattenvegetationens utveckling mellan 1998 och 2000 varierade från damm till damm. Dock gällde även här att förändringarna i de flesta dammar var relativt måttliga. I några fall, t ex i dammarna H41 (Äspet) och H11 (St Bjällerup), hade emellertid påtagliga förändringar skett. I damm H41, som endast var 0,5 år vid 1998 års inventering, hade undervattensvegetationen, främst i form av axslinga och gropnate, ökat mycket kraftigt till år 2000.

I detta fall ligger det nära till hands att förklara ökningen med att vegetationen helt enkelt inte hunnit tillväxa i någon större utsträckning 1998, men att så varit fallet vid 2000 års inventering. Vattenvegetationens etablering i nya dammar är dock även beroende av andra faktorer än den rena tidsaspekten och i andra dammar av samma ålder som damm H41, har tillväxten under samma period varit betydligt mindre.

I damm H11 hade undervattensvegetationen istället minskat påtagligt mellan de två åren. 1998 fyllde vårtsärv ut nästan hela vattenvolymen i den då 5,5 år gamla dammen, medan samma art förekom betydligt mer måttligt år 2000. Ingen annan art hade heller expanderat i dess ställe. Vårtsärv, liksom även vissa andra långskottsväxter, är känd för att uppvisa kraftiga mellanårsvariationer och dessa svängningar kan möjligen vara en naturlig del i artens sätt att uppträda. En annan tänkbar förklaring till förändringarna är att de mycket stora mängderna av andmat, som vid båda inventeringarna täckte minst halva vattenytan i damm H11, genom sin skuggning inverkat negativt på vårtsärven.

Rödlistade växter

Förekomsten av rödlistade arter kan inte jämföras rakt av med de som anges i rapporten om 1998 års inventeringar, eftersom rödlistans kategorier och bedömningskriterierna för rödlistningen ändrades år 2000. Dessutom har inventeringsmetodiken skiljt sig något mellan de båda åren, såtillvida att 1998 års inventering omfattade ett betydligt större kringområde runt dammen än år 2000, då inventeringen istället var mera koncentrerad till själva dammiljön.

Nedan presenteras ändå en tabell över alla arter som varit rödlistade vid någon av inventeringarna och det totala antalet dammar de påträffades i. Observera alltså att även de dammar som bara inventerats vid ett av åren ingår i denna sammanställning.

Tabell 3. Lista över samtliga påträffade arter från 1998 och 2000 års inventeringar, som varit rödlistade vid något av inventeringstillfällena.

rödlistekategori 2000	hotkategori 1998	Art	antal dammar 2000	antal dammar 1998
NT	3	<i>Juncus inflexus</i> , blåståg	7	5
NT	3	<i>Ceratophyllum submersum</i> , vårtsärv	5	5
-	4	<i>Veronica catenata</i> , dikesveronika	5	5
-	3	<i>Rumex palustris</i> , sumpskräppa	2	4
VU	2	<i>Isolepis setacea</i> , borstsäv	1	1
VU	-	<i>Potamogeton friesii</i> , uddnate	1	1
NT	-	<i>Hypericum tetrapterum</i> , kärrjohannesört	1	2
NT	2	<i>Euphorbia exigua</i> , småtörel	0	2
NT	4	<i>Stachys arvensis</i> , åkersyska	0	1

2000 års rödlistekategorier: VU = Vulnerable (sårbar), NT = Near Threatened (missgynnad). 1998 års hotkategorier: 2 = sårbar, 3 = sällsynt, 4 = hänsynskrävande.

Som framgår av tabell 3 har inga större förändringar skett mellan 1998 och 2000, vad gäller de rödlistade arternas förekomst vid dammarna. Två av arterna från 1998 års rödlista (sumpskräppa och dikesveronika) har strukits från 2000 års rödlista, samtidigt som två nya (uddnate och kärr-johannesört) tillkommit.

Två arter, småtörel och åkersyska, återfanns ej 2000. Båda dessa är dock typiska åkerogräs som normalt inte hör hemma i dammiljön. De bör istället ses som tillfälliga besökare som i ett initialskede etablerat sig på den blottlagda marken efter anläggningsarbetena. De uppträdde 1998 också främst i området några meter ovanför själva strandzonen, som inte ingick i 2000 års inventering. Den damm där småtörel förekom rikligast 1998 ingick dessutom inte i 2000 års inventering.

Artantal

Det totala artantalet av våtmarksväxter var också relativt snarlikt mellan 1998 och 2000 i många dammar (se figur 2). Främst gäller detta de äldre dammarna där vegetationen i större utsträckning hunnit stabilisera sig. Bland de yngre dammarna var skillnaderna ofta något större och i några unga dammar, framför allt K27 (Boaröd), H 38 (Genarp), K3 (Kristinetorp) och K4 (Skatteborg), hade artantalet stigit påtagligt till år 2000. Detta kan helt enkelt förklaras med att dammarna befunnit sig i en etableringsfas då artantalet stigit allt eftersom fler arter hittat till de nya dammarna (jämför ovan). Tydligast är detta i Boarödsdammen, vars artantal fördubblats från 1998, då dammen endast var 0,5 år gammal, till år 2000.

Två av de yngsta dammarna, H41 (Äspet) och K131 (Jordboen), avviker dock genom att deras artantal minskat istället för att öka. I båda fallen finns dock förklaringar till detta. I Äspet beror minskningen på att marken runt dammen blivit upplöjd ända ner till vattenbrynet, strax före inventeringen. I Jordboen kan resultatet vara en följd av att inventeringsarbetet stördes av betesdjuren vid dammen, vilket ledde till att delar av denna damm inte blev ordentligt genomsökta år 2000.

Även i den något äldre Ellingedammen (4 år 2000) har artantalet minskat mellan 1998 och 2000. Detta kan förklaras av att dammen, till följd av alens snabba expansion, redan hunnit gå över från en ren etableringsfas till en konkurrensfas, där många småvuxna arter slagits ut av alarnas skuggverkan.

Sett till alla de inventerade dammarna vid 1998 och 2000 års inventeringar var det totala antalet våtmarksväxter mycket snarlikt mellan åren. Det var även i mycket hög grad samma arter som sågs vid båda inventeringarna. Artlistorna från dessa båda inventeringar kan därmed sägas ganska väl täcka in den grupp av våtmarksväxter som kan förväntas etablera sig i nyanlagda dammar i slättbygder, framför allt i Skåne men även i övriga Sydsverige.

Slutsatser

- 2000 års inventeringar har omfattat 28 olika dammar. Totalt i dessa dammar påträffades 109 taxa av våtmarksväxter, med ett genomsnitt på 33 taxa per damm.
- Fem rödlistade arter noterades i/intill de 28 dammarna. Vanligast av dessa var blåståg och vårtsärv som påträffades vid sju respektive fem dammar. Borstsäv och uddnate, som tillhör kategorin VU (sårbara) och därmed räknas som hotade, fanns vid en damm vardera.
- Inget samband kunde ses mellan artantalet och dammarnas ålder. Detta beror sannolikt främst på att kolonisationen av växter ofta varit mycket snabb, och i många dammar hade ett trettiotal eller fler arter etablerat sig redan under det första året.
- Inte heller mellan artantal och storlek fanns något samband, vilket åtminstone delvis kan bero på att dammarna utgör en ganska homogen miljö och att den ökade dammstorleken därför ofta inte åtföljs av en motsvarande ökning i variationen av livsmiljöer.
- Olika successionsstadier framträder tydligt vid dammar av olika ålder. Runt de yngsta dammarna växte gott om kortlivade pionjärarter medan högvuxna, vassbildare täckte stränderna runt äldre dammar.
- Hävden har en tydlig inverkan på vegetationen och i betade strandzoner fanns en lågbetad grässvål istället för höga vassbälten.
- Då artsammansättningen skiljer sig mellan betade och ohävdade dammar, både beträffande växter och andra organismgrupper, är en blandning av dessa dammiljöer troligen bäst för att gynna den biologiska mångfalden.
- Påvattensvegetationen (framför allt gäddnate och andmat) tycks öka, medan flera långskottsväxter istället tenderar att minska med stigande dammålder, vilket skulle kunna inverka negativt på kvävereningen. En möjlig orsak till trenden kan vara att påvattensväxterna, då de breder ut sig, hämmar långskottsväxterna genom skuggning.
- I de flesta dammar hade ganska små förändringar ägt rum mellan 1998 och 2000, såväl beträffande vegetationens utseende som det totala artantalet. Dock var förändringen ofta större i yngre dammar än i äldre, där vegetationen i högre grad hunnit stabilisera sig.
- Även de rödlistade arternas förekomst var i stort sett oförändrad, sett till alla inventerade dammar vid 1998 och 2000 års inventeringar.
- Både det totala antalet våtmarksväxter och artsammansättningen var mycket snarlika vid 1998 och 2000 års undersökningar. Artlistorna från dessa båda inventeringar täcker därmed troligen ganska väl in den grupp av våtmarksväxter som kan förväntas etablera sig i nyanlagda dammar i slättbygder, framför allt i Skåne men även i övriga Sydsverige.

Källförteckning

- Alexandersson, H., Ekstam, U. & Forshed, N. 1986. Stränder vid fågelsjöar. SNV och LTs förlag.
- ArtDatabanken. 2000. Faktablad: *Ceratophyllum submersum* – vårtsärv. Förf. Kjell-Arne Olsson 1994. <http://www.artdata.slu.se/rodlist.htm>
- Ekologgruppen (Reuterskiöld, D.). 2000. Biologisk mångfald i dammar Vegetation. Undersökning av 26 nyanlagda dammar hösten 1998.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1992. Om hävden upphör. Naturvårdsverket.
- Ellenberg, H., Weber, H.E., Düll, R., Wirth, V., Werner, W., Paulißen, D.: Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa. Scripta Geobotanica 18 (2.Auflage 1992).
- Eriksson, P. G. & Andersson, J. L. 1999. Potential nitrification and cation exchange on litter of emergent, freshwater macrophytes. *Freshwater Biology* 42(3): 479-486.
- Eriksson, P. G. & Weisner, S. E. B. 1997. Nitrogen removal in a wastewater reservoir: the importance of denitrification by epiphytic biofilms on submersed vegetation. *Journal of Environmental Quality* 26(3): 905-910.
- Eriksson, P. G. & Weisner, S. E. B. 1999. An experimental study on effects of submersed macrophytes on nitrification and denitrification in ammonium-rich aquatic systems. *Limnology and Oceanography* 44(8): 1993-1999.
- Gärdenfors, U (ed) 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Johansson, O., Ekstam, U. & Forshed, N. Havsstrandängar. SNV och LTs förlag.
- Karlsson, T. 1998: Förteckning över svenska kärlväxter. (The vascular plants of Sweden – a checklist) *svensk Bot. Tidskr.* 91: 241-560. Lund.
- Naturhistoriska Riksmuseet. 1996. Den virtuella floran. <http://linnaeus.nrm.se/flora/welcome.html>
- Wallsten, M. & Solander, D. 1988. Vattenväxter och miljön. Naturvårdsverket Rapport 3495.
- Weisner, S. E. B., Eriksson, P. G., Granéli, W. & Leonardsson, L. 1994. Influence of macrophytes on nitrate removal in wetlands. *Ambio* 23(6): 363-366.
- Wetzel, R G. 1975. *Limnology*. W. B. Saunders Company.

Bilaga 1: Beskrivning av enskilda dammar/våtmarker

K3A, Kristinetorp

Inventeringsdatum	00-09-29	Tillrinningsområde:	400 ha
Fastighet:	Kristinetorp 1:2	Läge:	Kristinetorps gård, SV Löberöd
Kommun:	Eslöv	Färdig:	maj 1997
Dammyta:	50 000 m ²	Tidigare markanv:	åkermark
Vattenvolym (max):	120 000 m ³		
Djup:	max 3,5 m		

Bevattningsdamm i svacka, skapad genom utgrävning och invallning, samt dämning i en mindre bäck. Vid höglöden fylls dammen med vatten som magasineras till bevattningssäsongen. Vid lägsta lågvatten blir dammen endast ca 1 dm djup på en yta av 2,6 ha. Detta grundområde, som kan förväntas uppstå under torra somrar, bedöms bli en attraktiv rast- och födosökslokal för flyttfåglar.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var öppen (ingen flytbladsvegetation) och undervattensvegetationen föreföll mycket sparsamt utvecklad med undantag för SV-delen där ett bestånd av axslinga förekom. Dock var vegetationens utbredning i dammens centrala delar oklar. Strandzonen dominerades runt hela dammen av ett tätt, 1 – 6 m brett bälte av rörflen, med glest insprängd rosendunört. I vattenbrynet fanns enstaka exemplar av bl a strandklo, mynta och bäckveronika och ovanför rörflen en zon med vallväxter.

Jämförelse 1998 - 2000

Inga tydliga skillnader fanns mellan de båda åren vad gäller vegetationens struktur och utbredning. Däremot var artrikedomen betydligt större 2000.

K4, Skatteborg

Inventeringsdatum	00-09-28	Djup:	max 2,7 m
Fastighet:	Skarhult 2:3, 5:3	Tillrinningsområde:	ca 400 ha
Kommun:	Eslöv	Läge:	Norr om Flyinge
Dammyta:	11 000 m ²	Färdig:	april 1997
Vattenvolym (max):	22 000 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Damm i svacka, anlagd genom utgrävning och invallning. Vatten når dammen från flera olika dräneringsledning. Utloppet sker via en brunn till en större kulvert. En mindre damm som tidigare fanns på platsen har införlivats i den nya dammen.

Vegetationens utseende 2000

I dammen fanns flera stora bestånd av gropnate. Trådformiga grönalger förekom också rikligt och bildade fläckvis stora sjök. Även kransalger var vanliga. Flytbladsvegetationen utgjordes av några små gäddnatebestånd i södra delen. Strandzonen utgjordes huvudsakligen av en smal, relativt gles och lågvuxen blandbård av bl a rosendunört, veketåg, krypven, mannagräs och skånst mannagräs. De nämnda gräsen bildade även en mängd små flytmattor i strandkanten. Ett flertal tuvor av blåståg, som är rödlistad (NT), förekom också.

Jämförelse 1998 - 2000

Möjligen hade gropnate ökat samtidigt som de trådformiga grönalgerna minskat, även om båda dessa var rikliga såväl 1998 som 2000. Beträffande vegetationens struktur och utbredning fanns inga tydliga skillnader mellan de båda åren, däremot var artrikedomen betydligt högre 2000.

K18, Ellinge

Inventeringsdatum	00-09-28	Djup:	ca 2 m
Fastighet:	Ellinge 34:1 m fl	Tillrinningsområde:	delflöde av Bråån
Kommun:	Eslöv	Läge:	Vid Bråån, S Eslöv
Dammyta:	11 000 m ²	Färdig:	november 1996
Vattenvolym (max):	15 000 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Sidodamm vid Bråån som mottar ett delflöde av åns vatten via en 140 m lång ledning. Vattnet förs tillbaka till Bråån via en brunn med planksättar.

Vegetationens utseende 2000

Flytbladsvegetation saknades förutom en del andmat. Vattenmassan var däremot till stora delar fylld av vattenpest. Runt nästan hela dammen fanns en bred, tät, ca fem m hög bård av al. Utanför alarna (mot dammen till) fanns fläckvis bestånd av högvuxna vassbildare. Vanligast av dessa var bredkaveldun som i nordost täckte merparten av strandzonen. I sydväst var dessa bestånd mer sparsamma och i strandlinjen fanns istället en meterbred, mattbildande bård av krypven.

Jämförelse 1998 - 2000

Undervattensvegetationen var relativt oförändrad, med kraftig dominans av vattenpest båda åren. Däremot tycks andmatsarterna ha minskat. Strandzonen hade vuxit igen mycket kraftigt jämfört med 1998, då vegetationen var lågvuxen och konkurrenssvaga arter var mycket vanliga. 2000 hade dessa arter nästan helt försvunnit samtidigt som storvuxna vassbildare och framför allt al invaderat strandområdet. Artrikedomen hade också minskat påtagligt 2000, sannolikt som en följd av strandzonens igenväxning.

K25, Skarhult

Inventeringsdatum	00-09-28	Djup (max):	ca 0,8 m
Fastighet:	Skarhult 13:36	Tillrinningsområde:	delflöde av Bråån
Kommun:	Eslöv	Läge:	V Skarhults gods
Dammyta:	53 000 m ²	Färdig:	maj 1997
Vattenvolym (max):	21 500 m ³	Tidigare markanv:	betesmark

Våtmark anlagd på gammal översilningsmark, som mottar vatten från Bråån via den gamla, restaurerade tilloppskanalen från översilningsepoken. I utloppet finns ett reglerbart dämme. En större yta runt våtmarken betas utan avgränsning mot vattnet, vilket gör hela området mycket attraktivt för fågellivet.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var öppen. Undervattensvegetationen var ganska sparsam och dominerades av gropnate som var ojämnt spridd i dammen. Dock var vegetationens utbredning i våtmarkens centrala delar oklar. Även vattenpest och trådformiga grönalger förekom. Runt hela dammen var vegetationen väl nedbetad och dominerades av kärrkavle, kärrgröe och engelskt rajgräs. På den sydöstra långsidan (närmast Bråån) gick denna grässvål ända fram till vattnet. På NV-sidan dominerades vegetationen i den flacka, tidvis översvämmade, övergångszonen mellan land och

vatten istället av en bred bård av veketåg, som i den västra änden ersattes av vattenpilört. Andra vanliga arter i denna zon var knappsäv, mannagräs, svalting, plattlånke och ryltåg.

Jämförelse 1998 - 2000

Gropnate tycktes ha ökat sedan 1998. Vegetationen i strandzonen föreföll däremot tämligen oförändrad, förutom att den stora mängd krus- och tomtskräppor som fanns 1998 hade försvunnit 2000, vilket sannolikt beror på betet och det höjda vattenståndet.

K27, Boaröd

Inventeringsdatum	00-09-19	Djup (max):	1,5 m vid högvatten
Fastighet:	Boaröd 15:1	Tillrinningsområde:	delflöde av 950 ha
Kommun:	Tomelilla	Läge:	Ö Åsperöd
Dammyta:	3 500 m ²	Färdig:	april 1998
Vattenvolym (max):	2 700 m ³	Tidigare markanv:	ohävdad gräsmark

Liten sidodamm vid Tranåsbäcken. In- och utlopp sker via rör.

Vegetationens utseende 2000

Flytbladsvegetation saknades förutom enstaka plantor av gäddnate och en del andmat. Ute i dammen fanns stora mängder tråd- och nätformiga grönalger. Även undervattensformer av en möja förekom. Strandzonen var ännu mestadels gles och lågvuxen, men mindre ruggar av rörflen, bredkaveldun och skogssäv förekom. På en ca 30 m lång sträcka på norrsidan närmast inloppet löpte en meterbred bård av bäckveronika. Den rödlistade (NT) kärtojannesörten fanns i enstaka exemplar.

Jämförelse 1998 - 2000

Frånsett de stora mängderna grönalger var undervattensvegetationen alltså svagt utvecklad 2000. Igenväxningen av strandzonen tycks ha gått relativt långsamt och förändringarna jämfört med 1998 var ganska små. Dock hade artantalet fördubblats, vilket kan bero av att dammen vid 1998 års inventering endast var 0,5 år gammal och att många arter därför inte hunnit invandra.

K46, Holmby

Inventeringsdatum	00-09-27	Djup (max):	1,9 m vid högvatten
Fastighet:	Holmby 7:4	Tillrinningsområde:	delflöde av 1130 ha
Kommun:	Eslöv	Läge:	N Flyinge
Dammyta:	13 000 m ²	Färdig:	oktober 1999
Vattenvolym (max):	11 100 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Damm anlagd i den f d bäckfåran För att tillmötesgå fiskeintresset har samtidigt en ny åfåra gjorts runt dammen. Vidare sker intaget av bäckvattnet via en serie små rör. Detta för att strömmen in i dammen vid varje rörinlopp skall vara mindre än i bäckfåran, vilket minskar sannolikheten att öringen vandrar in i dammen.

Vegetationens utseende 2000

Trådformiga grönalger var vanliga ute i dammen. Utöver dessa var vattenvegetationen inskränkt till enstaka exemplar av vattenpilört, krusnate och en möja. Strandzonen var på den sydvästra sidan täckt av en insådd klöverblandning som gick ända ner till vattnet. På ett ca 50 m långt parti mitt på denna sida fanns även en gles bård med små korgvideplantor. På NO-sidan var marken ännu till stor del bar och dominerades av ruderväxter. Rosendunört förekom glest men kontinuerligt runt hela dammen.

K50, Västra Hoby

Inventeringsdatum	00-09-27	Tillrinningsområde:	ca 100 ha
Fastighet:	Hoby 3:2/Hoby 3:3	Läge:	Nordost V. Hoby
Kommun:	Lund	Färdig:	september 1997
Dammyta:	5000 m ²	Tidigare markanv:	åker/ohävdad gräsmark
Vattenvolym (max):	ca 4600 m ³		
Djup (max):	ca 1,5 m		

Damm, anlagd i ett svårdränerat område, som mottar vatten från ett antal dräneringsledningar samt ett mindre öppet dike. Utloppet till diket sker via kulvert.

Vegetationens utseende 2000

Gäddnate täckte ca 5 – 10 % av den f ö öppna vattenytan. Hela botten var täckt av en tjock, tät matta av kransalger. Även trådformiga grönalger var vanliga och uppträdde fläckvis i stora sjok. Övrig undervattensvegetation saknades. Runt hela dammen fanns en lågvuxen vegetationsbård som dominerades av ryltåg. Längs merparten av norra stranden fanns utanför ryltågsbården (mot dammen till) ett sammanhängande bälte av bredkaveldun och mannagräs. Södra stranden var huvudsakligen öppen, men med ett flertal små ruggar av olika vassbildande arter. Vid inloppet i östra änden fanns ett parti med små alar. Här fanns även rikligt med svalting, som gick ut på stort djup. Några tuvor av den rödlistade (NT) arten blåtag förekom också.

K98, Rolsberga

Inventeringsdatum	00-09-20	Djup (max):	1,7 m
Fastighet:	Rolsberga 10:7/ Böstofta 17:1	Tillrinningsområde:	ca 200 ha
Kommun:	Höör	Läge:	Ö Rolsberga
Dammyta:	9 200 m ²	Färdig:	januari 1998
Vattenvolym (max):	9 500 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Damm anlagd genom utvidgning av befintligt dike. Öppet utlopp via en trappa med tre dämmen på olika höjd, för att möjliggöra för vandrande fisk att passera dammen.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var öppen. Undervattensvegetationen var däremot mycket riklig och botten var till stora delar täckt av gropnate och grönalger. Även kransalger förekom i mindre mängder. Längs södra och nordvästra stranden fanns en jämn, ca 1 m hög, bård av bl a veketag, ryltåg, rörfilen, skogssäv och mannagräs. På sydsidan fanns fläckvis även bestånd av små alplantor. NO-stranden hade en glesare, mer lågvuxen vegetation.

Jämförelse 1998 - 2000

Undervattensvegetationen föreföll ha ökat i omfattning. Även strandvegetationen, som 1998 var mycket gles, hade blivit tätare och högre, framför allt på sydsidan.

K106, Knutstorp

Inventeringsdatum	00-09-20	Djup (max):	2 m vid högvatten
Fastighet:	Knutstorp 1:1	Tillrinningsområde:	140 ha
Kommun:	Lund	Läge:	Öster om S. Sandby
Dammyta:	11 000 m ²	Färdig:	jan 1999
Vattenvolym (max):	14 700 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Bevattningsdamm som mottar vatten från ett öppet dike via rör. Även utloppet (till Vällsbäcken) är rörlagt. Området runt dammen betas utan avgränsning mot vattnet.

Vegetationens utseende 2000

Ytan var öppen, medan en heltäckande matta av kransalger föreföll täcka hela botten. Dock var vegetationsutbredningen i dammens centrala delar något oklar. Även gropnate var riklig och trådformiga grönalger förekom i liten mängd. Runt hela strandkanten fanns en smal, homogen, och till följd av betet lågvuxen bård av mannagräs.

K125, Igelösa

Inventeringsdatum	00-09-27	Djup (max):	ca 1,7 m (högvatten)
Fastighet:	Igelösa 9:1, 12:1	Tillrinningsområde:	860 ha
Kommun:	Lund	Läge:	S Igelösa by
Dammyta:	16 000 m ²	Färdig:	februari 1999
Vattenvolym (max):	13 400 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Damm, i ett f d öppet dike, anlagd i två etager (med olika vattennivåer) som förbinds via ett gjutet överfall. Till dammen leds vatten från omkringliggande åkermark, samt från en reningsanläggning för avloppsvatten från Igelösa by som anlades samtidigt med dammen.

Vegetationens utseende 2000

Ytan i den nedre dammen var till ca 20 % täckt av flytande sjök med tarmtång. Även trådformiga grönalger förekom mycket rikligt, såväl på som under vattenytan. Dessutom fanns stora mängder vattenpest och hornsärv, varav den sistnämnda täckte stora delar av botten i den övre dammen. Andmat var vanlig i kanterna, men f ö var flytbladsvegetationen sparsam. Längs hela norra stranden fanns en smal och gles bård av bl a rosendunört, rörfen och salixplantor, samt en mängd små ruggar av olika vassbildare. I strandkanten fanns även flera små flytmattor av krypten och skånkt mannagräs. Några tuvor av blåtag, som är rödlistad (NT) fanns också. Sydstranden, som utgörs av den gamla, mycket branta dikeskanten, var kraftigt skuggad av en trädriddå och dominerades av brännässla.

K129, Slogstorp

Inventeringsdatum	00-09-06	Tillrinningsområde:	880 ha
Fastighet:	Slogstorp 17:8	Läge:	Vid Sebbarp
Kommun:	Eslöv	Färdig:	oktober 1997
Dammyta:	8 000 m ²	Tidigare markanv:	igenvuxen kvarndamm
Vattenvolym (max):	7 000 m ³		
Djup (max):	1,95 m vid högvatten		

Gammal igenvuxen kvarndamm som återskapats. Delar av strandzonen har periodvis betats av får. Tillflödet utgörs av en mindre öppen bäck, där allt vatten går in i dammen. I dammen pågår mätningar av näringsämnesreduktionen sedan oktober 1997.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var öppen fränsett en del andmat i kanterna och några mindre bestånd av vattenpilört. Botten var till ca 70 % täckt av vattenpest, som dock inte fyllde ut någon stor del av vattenmassan. Grönalger förekom endast i mycket liten mängd. Stränderna var till största delen täckta av olika högvuxna vassbildare, varav storigelknopp var den vanligaste. I zonen ovanför dessa var vecketåg mycket vanlig.

Jämförelse 1998 - 2000

Grön- och kransalger tycktes ha gått starkt tillbaka och de sistnämnda sågs ej alls 2000. Även vattenpesten föreföll mindre ymnig 2000, även om den fortfarande var mycket riklig. Vidare hade strandvegetationen vuxit igen kraftigt, till följd av att betet försvagats. Stränderna täcktes 2000 nästan helt av höga vassar, samtidigt som inslaget av lågvuxna arter minskat avsevärt.

K131, Jordboen

Inventeringsdatum	00-09-20	Djup (max):	1,55 m vid högvatten
Fastighet:	Jordboen 1:1	Tillrinningsområde:	delflöde av 850 ha
Kommun:	Höörs	Läge:	N Löberöd
Dammyta:	10 000 m ²	Färdig:	december 1997
Vattenvolym (max):	ca 9 000 m ³	Tidigare markanv:	åker och betesvall

Sidodamm intill en mindre bäck. In- och utlopp sker via rör. Området runt dammen betas utan avgränsning mot vattnet.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var öppen och undervattensvegetationen dominerades av gropnate, som förekom i stora sjok längs stranden och fläckvis över hela dammytan. Även trådformiga grönalger var vanliga. Strandzonen var lågvuxen och rejält upptrampad runt hela dammen, till följd av betet. I vattenbrynet på norrsidan, där den artrikaste floran fanns, avlöste små bestånd av bäckveronika, blågrönt mannagräs och knappsäv varandra. Närmast ovan dessa, på tidvis översvämmad mark, dominerade kärrgröe och andra vanliga arter var kärrkavle, krypven och ryltåg. Här fanns även ett bestånd av den småvuxna, starkt hävdberoende och hotade (VU) arten borstsäv.

Jämförelse 1998 - 2000

Gropnate tycktes ha ökat påtagligt och möjligen hade grönalgerna minskat något. Strandvegetationen var i stora drag oförändrad. Dock var borstsäven betydligt mer talrik år 2000. Det totala antalet våtmarksväxter var klart lägre 2000. Detta kan dock förklaras av att inventeringsarbetet stördes av betesdjuren vid dammen, vilket gjorde att vissa ytor inte blev ordentligt genomsökta.

Nr 139, St. Harrie

Inventeringsdatum	00-09-05	Djup (max):	1,7 m vid högvatten
Fastighet:	Stora Harrie	Tillrinningsområde:	400 ha
Kommun:	Kävlinge	Läge:	Ö Kävlinge
Dammyta:	8 000 m ²	Färdig:	maj 1998
Vattenvolym (max):	5 500 m ³	Tidigare markanv:	gräsyta

Damm på golfbana som anslutits till befintligt system av dammar och en bäck. Allt inkommande vatten till området (dränning från åkermark) leds genom den nya dammen och vidare, via ett stensatt betongdämme, till det äldre systemet.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var öppen med undantag för en del andmat och några bestånd av vattenpilört. Trådformiga grönalger var relativt utbredda. Vattenvegetationen i övrigt föreföll sparsam, men dess utbredning och omfattning var något oklar. Längs dammkanterna i söder och sydost fanns större bestånd av bredkaveldun, jättegröe och rosendunört. I övrigt utgjordes strandzonen av en smal remsa med blandade arter, ovan vilken golfbanemattan tog vid. Flera av arterna i strandkanten, såsom bäckveronika, blomvass och sjöranunkel, inplanterades då dammen anlades.

K140, Grimstofta

Inventeringsdatum	00-09-19	Djup (max):	1,4 m vid högvatten
Fastighet:	Grimstofta 8:42	Tillrinningsområde:	delflöde av Björkaån
Kommun:	Sjöbo	Läge:	N Sjöbo tätort
Dammyta:	20 000 m ²	Färdig:	augusti 1999
Vattenvolym (max):	18 100 m ³	Tidigare markanv:	betesmark

Två, varandra intilliggande, grunda sidodammar på gammal översilningsmark vid Björkaån. Dammarna har olika vattennivåer och förbinds via ett gjutet överfall. Inlopp sker via den gamla kanalen från översilningsepoken. Vid lågvattenperioder tas inget vatten in i dammarna.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var huvudsakligen öppen medan vattenpest täckte ca 70 % av bottnen i den övre och 50 % i den nedre dammen. Nät- som trådformiga grönalger fanns också i stora mängder, medan axslinga förekom mer sparsamt. Framför allt i den nedre dammen var även kransalger och krusnate rikliga. Stränderna var fortfarande till stor del bara, med riklig förekomst av annueller, som sumpfräne och vägtåg. Andra vanliga arter i strandkanten var mannagräs kärrkavle och tomtskräppa. Större vassbildare, som kaveldun, säv och igelknopp, förekom i enstaka exemplar.

K159, Hammarlunda

Inventeringsdatum	00-09-20	Tillrinningsområde:	700 ha
Kommun:	Eslöv	Läge:	V Hammarlunda
Dammyta:	12 000 m ²	Färdig:	september 1999
Vattenvolym (max):	12 500 m ³	Tidigare markanv:	åkermark
Djup (max):	1,5 m vid högvatten		

Två dammar anlagda genom utvidgning och dämning av ett öppet vattendrag. Vattennivån regleras av gjutna dämmen som anpassats för att möjliggöra fiskvandring. På grund av den lösa jordarten torkar bäcken, och därmed dammarna, vanligen ut på sommaren. Förekomsten av vandrande fisk som kan reproducera sig uppströms dammarna har därför bedömts som liten.

Vegetationens utseende 2000

Då dammarna vid inventeringen nyligen stått torra en längre tid var vegetationen mycket otypisk och förekomsten av våtmarksväxter mycket sparsam. Några arter förekom dock någorlunda frekvent, såsom korgvide och bäckveronika. Ingen naturlig undervattensvegetation fanns och flytbladsväxter saknades i stort sett helt. Däremot stod en mängd landväxter i full blom flera dm under vattenytan. Stränderna runt dammarna utgjordes mestadels av barmark med ruderatvegetation.

H4, Bäckadal

Inventeringsdatum	00-09-26	Djup:	0,7-1,7 m
Fastighet:	Dalby 62:24	Tillrinningsområde:	715 ha
Kommun:	Lund	Läge:	2,6 km V Dalby k:a
Dammyta:	4500 m ²	Färdig:	september 1992
Vattenvolym:	5500 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Liten sidodamm intill Råbydiket. In- och utlopp sker via rör. Under låga flöden går allt vatten via dammen. Gräs och ängsblommor har såtts på omgivande mark och plantering av buskar har skett under våren och hösten 1993.

Vegetationens utseende 2000

Gäddnate täckte ca 10 – 20 % av vattenytan och vattenpilört ytterligare ca 5 %. Den sistnämnda föreföll dock i dålig kondition och var eventuellt delvis under utdöende. Undervattensvegetationen var måttligt riklig. Vattenpest, grop-, borst- och krusnate samt kransalger var alla vanliga utan att fylla ut vattenvolymen i nämnvärd omfattning. Grönalger förekom endast i liten mängd. Längs strandkanten finns flera ruggar av säv, knappsäv och bredkaveldun och lite högre upp i slänten omväxlar bestånd av rörfilen, rosendunört och flera meter höga videbuskage, med lågvuxna mattor av krypven. Vattenståndet varierar starkt i dammen och flera blommande landväxter påträffades under vattenytan.

Jämförelse 1998 - 2000

Inga tydliga förändringar i vegetationens utseende tycktes ha ägt rum jämfört med 1998.

H6, Dalby

Inventeringsdatum	00-09-26	Tillrinningsområde:	45 ha
Fastighet:	Dalby 10:2	Läge:	1,5 km SV Dalby
Kommun:	Lund		Söderskog
Dammyta:	3500 m ²	Färdig:	november 1992
Vattenvolym:	3600 m ³	Tidigare markanv:	åkermark
Djup:	0,9 m		

Damm i svacka på f d åkermark. Dammen mottar vatten från dräneringsledningar från omgivande jordbruksmark. Utlopp sker via rör. Gräs har såtts runt dammen och våren 1993 planterades träd och buskar. På åkern runt dammen har en rad sällsynta åkerogräs upptäckts under 1990-talet, bl a åkerranunkel, spjutsporre och småtörel.

Vegetationens utseende 2000

Ytan var till ca 20 – 30 % täckt av gäddnate och även andmat var vanligt förekommande. Undervattensvegetationen var tämligen riklig och bestod främst av hornsärv och vårtsärv (rödlistad: NT). Även krusnate var vanlig och dessutom fanns rikligt med tarmtång, medan trådformiga grönalger förekom mer sparsamt. Stranden var till ca 75 % täckt av bälten av bredkaveldun, samt en del ruggar av stor igelknopp. Ett parti på sydsidan hade dock en lågvuxen vegetation av ff a knappsäv, ryltåg och krypven. En del videbuskage förekom också.

Jämförelse 1998 – 2000

Inga större förändringar tycktes ha ägt rum. Dock återfanns inga kransalger som var vanliga 1998. Även de trådformiga grönalgerna föreföll ha minskat. 1998 var också vårtsärv klart vanligare än hornsärv, men detta förhållande tycktes mer utjämnat år 2000.

H7, Råbytorp

Inventeringsdatum	00-09-08	Vattenvolym:	14 300 m ³
Fastighet:	St. Råby 37:15, L:a Bjällerup 2:3, L:a Bjällerup 9:2,	Djup:	min 0,3-1,7 m
Kommun:	Lund/Staffanstorp	Tillrinningsområde:	380 ha
Dammyta:	8000 m ²	Läge:	2 km SO St Råby k:a
		Färdig:	november 1992
		Tidigare markanv:	åkermark

Damm som anlagts genom uppbyggnad och vidgning av ett f d kulverterat dike. Uppströms dammen är diket öppet. Utlopp sker via brunn och kulvert vidare till Råbydikedet. I dammen finns två djuphålur och ett grundparti med en ö. Vid höga flöden blir vattnet ibland mycket grumligt. I dammen pågår mätningar av näringsämnesreduktionen sedan sommaren 1993.

Vegetationens utseende 2000

Gäddnate var nästan heltäckande i östra delen av dammen och totalt täckte denna art över 50 % av dammytan. Undervattensvegetation, inklusive grönalger, saknades däremot helt. Runt större delen av strandbrynet avlöste bestånd av olika vassbildare varandra. Högre upp i slänten gick dessutom en bård av 4 – 8 m höga salixarter runt merparten av dammen. Vid inloppet hade en stor sedimentbank byggts upp och på denna fanns enstaka exemplar av mer lågvuxna arter som vatten- och bäckveronika. Blåtåg, som är rödlistad (NT), var vanlig längs södra stranden.

Jämförelse 1998 - 2000

Gäddnate tycktes ha ökat ytterligare sedan 1998. I övrigt fanns inga tydliga skillnader mellan de båda åren.

H11, St. Bjällerup

Inventeringsdatum	00-09-26	Djup:	0,5-1,5 m
Fastighet:	St. Bjällerup 20:1	Tillrinningsområde:	2400 ha
Kommun:	Staffanstorps	Läge:	S St Bjällerups k:a
Dammyta:	4000 m ²	Färdig:	juni 1993
Vattenvolym:	5000 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Damm som mottar ett delflöde av Dalbydikedet. Utlopp sker direkt till den intilliggande Höje å. In- och utlopp är rörlagda. Marken ovan dammen betas, men själva strandzonen är frånstängslad och ohävdad. Dammen har tidigare ingått i ett biologiskt undersökningsprogram som visat att dess vatten klarnade relativt snabbt efter grävning och att ett flertal undervattensväxter (bl a kransalger) fanns på plats redan ett år efter anläggning.

Vegetationens utseende 2000

Omkring halva dammytan var helt täckt av en flera lager tjock matta av andmat. Undervattensvegetationen utgjordes av sparsamt förekommande vårtsärv, kransalger och krusnate. Strandzonen dominerades av bredkaveldun, fläckvis ersatt med ruggar av stor igelknopp, jättegröe, knappsäv m fl arter. Ovanför dessa löpte en sammanhängande bård av 3 – 5 m hög korgvide runt hela dammen.

Jämförelse 1998 - 2000

Vårtsärven hade minskat kraftigt jämfört med 1998, då arten fyllde ut en stor del av vattenmassan.

H13, Knästorp

Inventeringsdatum	00-09-29	Tillrinningsområde:	1230 ha
Fastighet:	Knästorp 2:7, 2:9	Läge:	800 m SV Knästorps kyrka
Kommun:	Staffanstorps	Färdig:	augusti 1993
Dammyta:	10 200 m ²	Tidigare markanv:	åkermark
Vattenvolym:	10 400 m ³		
Djup:	0,3-2,0 m		

Sidodamm till Dynnbäcken i en tidigare ofta översvämmad svacka. Vid intaget i bäcken har en sedimentfälla grävts för att minska slambildningen i dammen. In- och utlopp sker via rör. Vattennivån beror av nivån i Dynnbäck och kan fluktuera kraftigt.

Vegetationens utseende 2000

Dammytan var till ca 10 % täckt av gäddnate. Undervattensvegetationen var mycket ymnig och artrik. Dominerande arter var vattenpest och hornsärv och dessa två täckte tillsammans ca 60 – 90 % av botten. Även vårtsärv, korsandmat och krusnate var vanliga och gropnate samt borstnate fanns i mindre mängder. Dessutom fanns rikligt med såväl tarmtång som trådformiga grönalger. Runt dammens södra sida löpte en sammanhängande bård av korgvide. Längs övriga delar av stranden fanns stora bestånd av ff a säv. Vissa partier hade dock en mer lågvuxen vegetation med bl a mycket ryltåg.

Jämförelse 1998 - 2000

Inga tydliga förändringar fanns jämfört med 1998. Möjligen hade ruggarna av säv och andra vassbildare ökat i omfattning.

H14, Dalby

Inventeringsdatum	00-09-21	Djup:	0,3-1,8 m
Fastighet:	Dalby 21:27	Tillrinningsområde:	600 ha
Kommun:	Lund	Läge:	2,3 km SV Dalby k:a
Dammyta:	17 000 m ²	Färdig:	sept 1993
Vattenvolym:	6500 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Damm i två sektioner. Inloppet sker via rör, från en övre gren av Dalbydiket, till en fördamm. Från denna leds vattnet via tre parallella överfall till den stora dammsektionen som rymmer ett djupare och ett grundare parti.

Vegetationens utseende 2000

På grundområdet i huvuddammens västra del, fanns några stora bestånd av vattenpilört, men för övrigt var dammytan öppen. Hornsärv förekom mycket rikligt och täckte en stor del av dammbotten. Axslinga och tarmtång var också vanliga i delar av dammen. Drygt halva strandlinjen i stora dammen var täckt av jätTEGRÖE. Övriga ytor hade en lågvuxen strandvegetation, där den omgivande grässvålen gick ända fram till dammkanten. I västra delen hade stora mängder säd tippats i dammen och vegetationen föreföll här vara i mycket dålig kondition. Blåtåg (rödlistad: NT) förekom i enstaka exemplar.

Jämförelse 1998 - 2000

Undervattensvegetationen var visserligen alltjämt riklig, men föreföll ha utarmats. 1998 var vårtsärv och borstnate vanliga, men ingen av dessa återfanns 2000. Inte heller hårsärv, som påträffades i ett bestånd 1998, återfanns 2000. Vattenpilörten hade också minskat kraftigt, vilket kan bero på dumpningen av säd i dammens västra del.

H19, Borgeby

Inventeringsdatum	00-09-12	Djup:	min: 0,65 m
Fastighet:	Borgeby 37:2	Tillrinningsområde:	1080 ha
Kommun:	Lomma	Läge:	1,4 km N Flädie k:a
Dammyta:	7000 m ²	Färdig:	februari 1994
Vattenvolym:	6700 m ³	Tidigare markanv:	betesmark

Damm anlagd i ett område med flack topografi, genom utvidgning av ett av Önnerupsbäckens övre tillflöden.

Vegetationens utseende 2000

Vegetationen var synnerligen riklig i och runt dammen. Hela vattenytan var täckt av en tjock matta av kupandmat. Under denna fyllde vattenpest och en smalbladig nateart (trol. gropnate) till stor del ut vattenmassan. Även tarmtång och trådformiga grönalger var vanliga. Runt nästan hela dammen fanns ett tätt bälte av vass. Fläckvis fanns även bestånd av andra högvuxna arter, såsom bredkaveldun, jättegröe och storigelknopp.

Jämförelse 1998 - 2000

Möjligen hade vass brett ut sig ytterligare på bekostnad av bredkaveldun och andra beståndsbildande arter i strandkanten. I övrigt fanns inga tydliga skillnader i vegetationens utseende mellan de båda åren. Däremot var artantalet lägre 2000.

H21, Sjöstorp

Inventeringsdatum	00-09-26	Tillrinningsområde:	ca 80 ha
Fastighet:	Sjöstorp 3:6	Läge:	2,4 km V Dalby söderskog
Kommun:	Lund	Färdig:	april 1994
Dammyta:	2 500 m ²	Tidigare markanv:	våtmark/ohävdad gräsmark
Vattenvolym:	ca 2 200 m ³		
Djup:	ca 1 m		

Damm anlagd genom vidgning och dämning av en mindre bäck i en ravin. Den kraftigt stigande terrängen gör att dammen ligger relativt djupt och har långa slänter.

Vegetationens utseende 2000

Ute i dammen var gäddnate mycket vanlig och arten täckte totalt ca 80 % av dammytan. Närmast kanterna täcktes ytan istället av andmat samt, vid in- och utloppet, av stora flytmattor av jättegröe. Undervattensvegetationen var måttligt riklig och bestod främst av vårtsärv (rödlistad NT) och trådformiga grönalger. Här och var växte ruggar av bredkaveldun och en storvuxen starr (trol. brunstarr) och längs kanterna, på dammens långsidor, löpte en smal blandbård av bl a rörflen, jättegröe, veketåg och rosendunört.

Jämförelse 1998 - 2000

Vårtsärv tycktes ha minskat sedan 1998, även om den fortfarande var vanlig 2000. I dammens övre del, närmast inloppet, hade jättegröe brett ut sig, samtidigt som arten minskat något, eller blandats upp av andra arter, längs dammens långsidor.

H35, Björnstorp

Inventeringsdatum	00-09-21	Tillrinningsområde:	1 900 ha
Fastighet:	Björnstorp 1:1	Klar:	september 1996
Kommun:	Lund	Läge:	2,4 km V Gödelövs kyrka
Dammyta:	36 000 m ²	Tidigare markanv:	åkermark
Vattenvolym:	ca 45 000 m ³		
Djup:	ca 1 - 2 m		

Stor damm anlagd i två etager, förbundna med ett gjutet överfall. huvudtillflödet sker via rör från Björnstorpsbäcken. Även utloppet är rörlagt och går direkt till Höje å. Gräsmarken närmast dammen slås regelbundet med slätterbalk.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var öppen men undervattensvegetationen var riklig. I den övre dammen täcktes bottnen till stor del av kransalger, medan axslinga, gropnate, hornsärv, vårtsärv (rödlistad: NT) samt tarmtång var mycket vanliga i den nedre dammen. I strandzonen fanns en smal, ganska homogen och lågvuxen vegetationsbård. Närmast ovan vattenlinjen växte, runt större delen av dammen, en matta av krypven och utanför denna omväxlade små bestånd av knappsäv, svalting och flytande mattor av krypven med mer glesbevuxna partier. Högvuxna vassar saknades nästan helt.

Jämförelse 1998 - 2000

Varken horn- eller vårtsärv, som båda var vanliga 2000, noterades 1998. Dessa arter kan ha tillkommit/ökat, men kan också ha förbisetts 1998 då ingen draggning utfördes. I övrigt fanns inga tydliga skillnader mellan de båda åren.

H38, Genarp

Inventeringsdatum	00-09-06	Djup _(min) :	0,7 - 1,5 m
Fastighet:	Genarp 7:6 m fl	Tillrinningsområde:	300 ha
Kommun:	Lund	Klar:	februari 1997
Dammyta:	10 000 m ²	Läge:	1 km NV Genarps k:a
Vattenvolym _(max) :	ca 10 000 m ³	Tidigare markanv:	åkermark

Damm intill Höje å, anlagd i två sektioner, förbundna via ett rör. Genom en omläggning leds hela Ellebäck in i dammen för att sedan bräddas ut i Höje å. I dammen pågår mätningar av näringsämnesreduktionen sedan juli 1998.

Vegetationens utseende 2000

I den större (norra) dammsektionen var vattenytan till ca 40 % täckt av flytande sjök av trådformiga grönalger. Några bestånd av gäddnate fanns också. Undervattensvegetationen var mycket ymnig och artrik. Allra vanligast var en smalbladig nateart (trol. gropnate) samt axslinga, hornsärv och trådformiga grönalger vilka tillsammans fyllde ut stora delar dammen. Andra vanliga arter var krus- och borstnate samt en möja. I strandzonen var vegetationen begränsad till en smal, bård av blandade arter, ovanför vilken en vall tog vid. Fläckvis fanns även mindre ruggar av sjöfräken, säv, knappsäv och bredkaveldun i vattenbrynet. I den mindre (södra) dammsektionen var undervattensvegetationen något mindre riklig och dominerades av den smalbladiga natearten. Här fanns också mycket vippstarr och en vassrugge i dammkanten.

Jämförelse 1998 - 2000

Axslinga och hornsärv föreföll ha tillkommit och/eller ökat påtagligt sedan 1998, då den smalbladiga natearten och grönalgerna ensamma dominerade vattenvegetationen. I övrigt hade inga tydliga förändringar i vegetationens utseende ägt rum jämfört med 1998. Däremot hade det totala antalet våtmarksarter ökat markant.

H41, Äspet

Inventeringsdatum	00-09-21	Tillrinningsområde:	140 ha
Fastighet:	Äspet 1:26	Läge:	1,5 km NV Genarps kyrka
Kommun:	Lund	Färdig:	våren 1998
Dammyta:	16 000 m ²	Tidigare markanv:	åkermark
Vattenvolym:	12 000 m ³		
Djup:	1,70 m		

Damm intill Höje å som mottar vatten från två dräneringsstammar. Utloppet till Höje å sker via en brunn med brädsättar och rör.

Vegetationens utseende 2000

Flytbladsvegetation saknades helt. Däremot fanns en mycket rikligt undervattensvegetation av axslinga, gropnate samt trådformiga grönalger. Dessa arter täckte tillsammans omkring 90 % av botten och bildade dessutom stora vegetationssjok som breddade ut sig över ca 40 % av vattenytan. Vegetationen i strandzonen var i det närmaste obefintlig då markägaren nyligen plöjt upp marken ända ner till vattenbrynet. De vanligaste arterna utgjordes av några åkerogräs samt vägtåg, ryltåg och sumpfräne. På norrsidan fanns även en mängd små salixplantor.

Jämförelse 1998 - 2000

Undervattensvegetationen hade ökat kraftigt i dammen, som 1998 (då endast 1 år gammal) nästan helt saknade vattenväxter. Strandvegetationen var, till följd av plöjningen, alltså kvar på ett initialstadium 2000. Plöjningen förklarar också att artantalet var betydligt lägre 2000.

H50, Östra Kannik

Inventeringsdatum	00-09-12	Djup:	ca 0,1 - 0,5 m
Fastighet:	Kannikemarken 1:1	Tillrinningsområde:	> 5000 ha
Kommun:	Lomma	Läge:	3 km S Fjellie k:a
Dammyta:	61 000 m ²	Färdig:	hösten 1999
Vattenvolym:	20 000 - 36 000 m ³	Tidigare markanv:	betesmark

Stor våtmark intill Höje å som mottar vatten från ån via en 800 m lång ledning, som övergår i en öppen fåra närmast våtmarken. Vatten når även våtmarken från dräneringssystem mot norr. Utloppet till Höje å sker över ett betongdämme med brädsättar, så att vattennivån kan regleras. Ängarna runt våtmarken betas av kor, utan avgränsning mot vattnet, vilket i kombination med de flacka stränderna gör våtmarken mycket attraktiv för våtmarksfåglar.

Vegetationens utseende 2000

Tarntång, i massförekomst, täckte nästan hela botten av våtmarken och bildade flytande sjok över omkring 30 % av vattenytan. Några stora bestånd av vattenpilört förekom också och även kupandmat var vanlig. Dessutom fanns stora mängder såväl nät- som trådformade grönalger. I liten mängd förekom fläckvis även vattenpest och en smalbladig nateart. Strandzonen var till följd av betet lågvuxen och rejält upptrampad runt hela dammen och vanliga arter här var mannagräs, krypven och kärrkavle. Även dikesveronika och sumpskräppa, som tidigare varit rödlistade, var vanliga runt våtmarkens kanter.

H52, Vallkärra

Inventeringsdatum	00-09-04	Tillrinningsområde:	1100 ha
Fastighet:	Vallkärra 22:4	Läge:	1,1 km norr N
Kommun:	Lund		Nöbbelövs k:a
Dammyta:	7000 m ²	Färdig:	hösten 1999
Vattenvolym:	2800-7900 m ³	Tidigare markanv:	åkermark
Djup:	0,5-1,0 m		

Sidodamm till Vallkärrabäcken i anslutning till Nöbbelövs mosse. In- och utlopp sker via rör. Marken runt dammen betas av kor utan avgränsning mot vattnet.

Vegetationens utseende 2000

Vattenytan var öppen och undervattensvegetationen bestod främst av trådformiga grönalger, som förekom i måttlig mängd. Strandzonen utgjordes fortfarande till stor del av barmark med glest stående ruderalväxter. Till de vanligaste våtmarksarterna hörde bl a sumpfräne, vägtåg, vatten- och bäckveronika, svalting och rosendunört. I eller intill dammen påträffades också två rödlistade arter; uddnate (VU) samt blåtag (NT).

Bilaga 3		Damminventering 2000 artlista: Övriga kärlväxter			
Lista i alfabetisk ordning över samtliga noterade, ej våtmarksanknutna kärlväxter vid dammarna					
vetenskapliga namn	svenska namn	antal dammar	vetenskapliga namn	svenska namn	antal dammar
<i>Achillea millefolium</i>	röllika	1	<i>Lactuca serriola</i>	taggsallat	1
<i>Aegopodium podagraria</i>	kirskål	1	<i>Lapsana communis</i>	harkål	1
<i>Alopecurus pratensis</i>	ängskavle	9	<i>Lathyrus pratensis</i>	gulvial	3
<i>Anchusa arvensis</i>	fårtunga	2	<i>Lolium perenne</i>	engelskt rajgräs	12
<i>Apera spica-venti</i>	kösa	3	<i>Matricaria matricarioides</i>	gatkamomill	3
<i>Argentina anserina</i>	gåsört	1	<i>Medicago lupulina</i>	humlelusern	1
<i>Arrhenatherum elatius</i>	knylhavre	2	<i>Myosotis arvensis</i>	åkerförgätmigej	1
<i>Artemisia vulgaris</i>	gråbo	6	<i>Odontites vulgaris</i>	rödtoppa	1
<i>Atriplex patula</i>	vägmålla	1	<i>Persicaria lapathifolia</i>	pilört	4
<i>Atriplex prostrata</i>	spjutmålla	2	<i>Persicaria maculosa</i>	åkerpilört	7
<i>Ballota nigra</i>	bosyska	1	<i>Phleum pratense</i>	timotej	1
<i>Barbarea vulgaris</i>	sommargyllen	3	<i>Plantago lanceolata</i>	svartkämpar	1
<i>Bromopsis inermis</i>	foderlosta	2	<i>Plantago major</i>	groblad	12
<i>Calystegia sepium</i>	snärvinda	2	<i>Poa annua</i>	vitgröe	13
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	lomme	3	<i>Poa compressa</i>	berggröe	1
<i>Cardamine pratensis</i>	ängsbräsma	4	<i>Poa pratensis</i>	ängsgröe	6
<i>Carduus crispus</i>	krustistel	1	<i>Polygonum aviculare</i>	trampört	2
<i>Carex hirta</i>	grusstarr	5	<i>Potentilla reptans</i>	revfingerört	2
<i>Centaurea cyanus</i>	blåklint	1	<i>Prunus spinosa</i>	slån	1
<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare</i>	hönsarv	1	<i>Ranunculus acris</i>	smörblomma	2
<i>Cerastium glomeratum</i>	knipparv	1	<i>Rumex crispus</i>	krusskräppa	9
<i>Chenopodium album coll.</i>	svinmållagruppen	4	<i>Rumex obtusifolius</i>	tomtskräppa	14
<i>Chenopodium polyspermum</i>	fiskmålla	1	<i>Sagina procumbens</i>	krypnarv	1
<i>Chenopodium rubrum</i>	rödmålla	2	<i>Salix caprea</i>	sälg	13
<i>Cirsium arvense</i>	åkertistel	7	<i>Salix purpurea</i>	rödvide	3
<i>Cirsium vulgare</i>	vägtistel	6	<i>Sambucus nigra</i>	fläder	1
<i>Conyza canadensis</i>	kanadabinka	1	<i>Senecio vernalis</i>	vårkorsört	2
<i>Elytrigia repens</i>	kvickrot	4	<i>Senecio vulgaris</i>	korsört	3
<i>Epilobium adenocaulon</i>	amerikansk dunört	1	<i>Sonchus arvensis</i>	åkermolke	1
<i>Epilobium angustifolium</i>	mjöлке	1	<i>Sonchus asper</i>	svinmolke	8
<i>Epilobium montanum</i>	bergdunört	2	<i>Sonchus oleraceus</i>	kålmolke	2
<i>Equisetum arvense</i>	åkerfråken	15	<i>Spergula arvensis</i>	åkerspärigel	1
<i>Erodium cicutarium</i>	skatnäva	1	<i>Stellaria graminea</i>	grässtjärnblomma	1
<i>Euphorbia helioscopia</i>	revormstörel	1	<i>Stellaria media</i>	våtarv	1
<i>Festuca pratensis</i>	ängssvingel	3	<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i>	ogräsmaskrosor	4
<i>Festuca rubra</i>	rödssvingel	5	<i>Thlaspi arvense</i>	penningört	1
<i>Fumaria officinalis</i>	jordrök	1	<i>Trifolium hybridum</i>	alsikeklöver	3
<i>Galeopsis bifida</i>	toppdån	1	<i>Trifolium pratense</i>	rödklöver	2
<i>Galeopsis tetrahit</i>	pipdån	1	<i>Trifolium repens</i>	vitklöver	9
<i>Galium aparine</i>	snärjmåra	1	<i>Tripleurospermum perforatum</i>	baldersbrå	1
<i>Geranium pusillum</i>	sparvnäva	1	<i>Tussilago farfara</i>	hästhov	15
<i>Glechoma hederacea</i>	jordreva	2	<i>Urtica dioica</i>	brännässla	8
<i>Hesperis matronalis</i>	hesperis	1	<i>Veronica persica</i>	trädgårdsveronika	2
<i>Holcus lanatus</i>	luddtåtel	4	<i>Vicia cracca</i>	kråkvicker	3
<i>Impatiens parviflora</i>	blekbalsamin	2	<i>Viola arvensis</i>	åkerviol	1